



Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Soubor kazuistik

Pro (česko-vietnamské) interkulturní asistenty

Vytvořený v rámci realizace projektu CZ.2.17/2.1.00/37116 „Nová výzva – od interkulturní asistence k interkulturní mediaci“, podpořeného v rámci Operačního programu Praha - Adaptabilita, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem.



Praha 2015

Obsah

Úvod.....	2
Kauza č. 1 – Prodloužení dlouhodobého pobytu (za účelem podnikání/zaměstnání)	3
Kauza č. 2 – Zaměstnanecká karta	15
Kauza č. 3 – Pracovní smlouvy a zaměstnání cizince.....	21
Kauza č. 4 – Odjezd na delší dobu mimo ČR	24
Kauza č. 5 – Správní vyhoštění.....	26
Kauza č. 6 – Trvalý pobyt I.....	31
Kauza č. 7 – Trvalý pobyt II.....	33
Kauza č. 8 – Žádost o české občanství.....	43

Úvod

Již několik let se české neziskové organizace zabývají integrací různých skupin migrantů v ČR. Přenos informací, které by migranti dokázali využít, zejména u vietnamské skupiny, však nebývá příliš efektivní kvůli jazykovým a dalším kulturním bariérám. Proto jsme se rozhodli vytvořit základ pro další zpracování. Zpracováváme zde tematiku, která se velmi často opakuje, pokud jde o potřeby migrantů. Jejich způsoby řešení situací jsou stále velmi tradiční a závisí hodně na etnických vazbách a národnostních stereotypch. I když dnes již daleko méně než dříve.

Kazuistiky uvedené v tomto materiálu mohou být návodné pro (česko-vietnamské) interkulturní asistenty i ostatní pracovníky, kteří se zabývají integrací cizinců, a to zejména z toho důvodu, že se v nich objevuje popsané očekávání migrantů, které se českým pracovníkům špatně odhaduje. Zejména jsou však určeny migrantům – v přeložené verzi do vietnamštiny – aby se z nich mohli poučit. V budoucnu je zamýšlíme zpracovat i do podoby návodného videa.

Kauza č. 1 – Prodloužení dlouhodobého pobytu (za účelem podnikání/zaměstnání)

Problém

Do poradny přichází vietnamská klientka s prosbou o pomoc při podání žádosti o prodloužení dlouhodobého pobytu. Klientka přijela do ČR za účelem sloučení rodiny s manželem. Přijela před 5 lety, má tedy možnost si požádat o trvalý pobyt. Klientka ale nevěří, že by mohla uspět ve zkoušce z českého jazyka, která žádost o trvalý pobyt podmiňuje, neboť z češtiny dosud pochytila pouhé nezbytné základy.

Paní si již nějaké podklady pro podání žádosti o prodloužení dlouhodobého pobytu za účelem sloučení rodiny připravila. Není ale informována přesně, jaké všechny náležitosti musí mít, nebo co je její povinnosti si opatřit, neboť si ještě nikdy pobyt neprodlužovala sama.

Informační podpora

Dlouhodobým pobytem počíná standardní cesta cizince, který se hodlá do ČR na čas nebo natrvalo přistěhovat; z dlouhodobého pobytu je možno získat po 5 letech pobyt trvalý, a z trvalého pobytu je pak po dalších 5 letech možné žádat o české státní občanství.

Standardními dlouhodobými bytovými režimy, tedy povolení k pobytu, která jsou svou podstatnou většinou dlouhodobé či trvalé povahy a která dávají cizinci reálnou vyhlídku na získání trvalého pobytu, aniž by bylo nutno opustit české území, a současně nejčastějšími typy pobytů vietnamských imigrantů, jsou pobyty za účelem:

- samostatné výdělečné činnosti – podnikání, účasti v obchodní společnosti
- zaměstnání (zaměstnanecká karta)
- rodinného života
- studia

Podle zákona lze dobu platnosti povolení k dlouhodobému pobytu opakovaně prodloužit, a to zejména na dobu 5 let, pokud se jedná o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny a jde-li o rodinného příslušníka cizince s povoleným trvalým pobytem.

Žádost o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu se podává na pracovišti MV ČR.

Dobu platnosti povolení k dlouhodobému pobytu lze opakovaně prodloužit, a to zejména na dobu:

- a) potřebnou k dosažení účelu, který vyžaduje pobyt na území kratší než 1 rok;

- b) 1 rok, jde-li o přechodný pobyt za účelem studia s předpokládanou dobou pobytu delší než 1 rok;
- c) odpovídající době uvedené v povolení k zaměstnání;
- d) v případě rodinného příslušníka rezidenta jiného členského státu EU odpovídající době platnosti průkazu o povolení k pobytu, který byl vydán tomuto rezidentovi;
- e) odpovídající době stanovené ve smlouvě o dobrovolné službě mládeže v tuzemské hostitelské organizaci, jde-li o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia;
- f) odpovídající v případě rodinného příslušníka výzkumného pracovníka době platnosti povolení k dlouhodobému pobytu vydaného výzkumnému pracovníkovi;
- g) odpovídající platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, které bylo vydáno nositeli oprávnění ke sloučení rodiny;
- h) na dobu 5 let, pokud se jedná o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny a jde-li o rodinného příslušníka cizince s povoleným trvalým pobytem;
- i) nejdéle na 2 roky, jde-li o modrou kartu;
- j) 2 roky v ostatních případech.

Platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia na území ČR lze prodloužit opakovaně, vždy však nejdéle o 2 roky, pokud bylo vydáno za účelem vzdělávání ve vyšší odborné škole nebo studia na vysoké škole. Pokud bylo toto povolení vydáno za účelem neplacené odborné praxe, lze jej prodloužit pouze jednou na dobu odpovídající době stanovené ve smlouvě o odborné praxi v tuzemské hostitelské organizaci. V ostatních případech se platnost tohoto povolení neprodluhuje.

K žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání je třeba předložit zejména:

- 1) cestovní doklad,
- 2) doklad o zajištění ubytování,
- 3) 2 fotografie,
- 4) doklad prokazující, že úhrnný měsíční příjem cizince a společně s ním posuzovaných osob pobývajících na území ČR nebude nižší, než součet částek životních minim cizince a s ním společně posuzovaných osob a nejvyšší částky normativních nákladů na bydlení stanovených pro účely příspěvku na bydlení zvláštním právním předpisem, nebo částky, kterou cizinec věrohodně prokáže jako částku skutečných odůvodněných nákladů vynakládaných na bydlení své a společně posuzovaných osob; společně posuzovanými osobami se pro účely tohoto

zákona rozumí osoby uvedené v § 4 odst. 1 zákona o životním a existenčním minimu za podmínek uvedených v § 4 odst. 2 a 3 zákona o životním a existenčním minimu; za příjem se považuje příjem započitatelný podle zákona o životním a existenčním minimu, s výjimkou jednorázového příjmu, přídatku na dítě, podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci a dávek v systému pomoci v hmotné nouzi; pro účely výpočtu příjmu se § 8 odst. 2 až 4 zákona o životním a existenčním minimu nepoužije,

- 5) doklad o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence,
- 6) potvrzení příslušného finančního úřadu o tom, že nemá vymahatelné nedoplatky, a potvrzení okresní správy sociálního zabezpečení o tom, že nemá splatné nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně penále. Není-li cizinec daňovým subjektem nebo plátcem pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, předloží doklad vydaný finančním úřadem nebo okresní správou sociálního zabezpečení potvrzující tuto skutečnost,
- 7) jde-li o cizince, který je statutárním orgánem obchodní společnosti anebo družstva nebo jeho členem, dále potvrzení příslušného finančního úřadu o tom, že tato obchodní společnost nebo družstvo nemá vymahatelné nedoplatky, a potvrzení okresní správy sociálního zabezpečení o tom, že tato obchodní společnost nebo družstvo nemá splatné nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně penále,
- 8) na požádání platební výměr daně z příjmu,
- 9) doklad o cestovním zdravotním pojištění po dobu pobytu na území, a na požádání doklad o zaplacení pojistného uvedeného na dokladu o cestovním zdravotním pojištění.

K žádosti o prodloužení platnosti [zaměstnanecké karty](#) je cizinec povinen doložit zejména:

- 1) cestovní doklad
- 2) doklad o zajištění ubytování
- 3) pracovní smlouvu nebo dohodu o pracovní činnosti (resp. dodatek smlouvy či dohody o prodloužení na dobu, na kterou je žádáno o prodloužení zaměstnanecké karty)
- 4) doklady k prokázání odborné způsobilosti pro výkon požadovaného zaměstnání,
- 5) povinnost předložit tuto náležitost platí pouze u zaměstnanecké karty s duálním charakterem, a to pouze pokud doklad dříve předložený OAMP pozbyl platnosti (např. v případě, že průkaz o dosažení odborné kvalifikace, který cizinec doložil k žádosti o vydání zaměstnanecké karty je časově omezen a v době rozhodování o žádosti o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty je již neplatný)
- 6) *na požádání* doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů

- 7) *na požádání lékařskou zprávou, že cizinec netrpí závažnou*
- 8) *v případě změny podoby fotografie*
- 9) *případně rozhodnutí Úřadu práce o prodloužení povolení k zaměstnání, pokud má cizinec zaměstnaneckou kartu s neduálním charakterem s povolením k zaměstnání (vysvětlení duálního a neduálního charakteru zaměstnanecké karty viz následující Kauza č. 2 – Zaměstnanecká karta) nebo v případě, že cizinec v průběhu pobytu na základě zaměstnanecké karty změnil pracovní místo na místo, na které je mu vydáno povolení k zaměstnání*

K žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia je třeba předložit zejména:

- 1) cestovní doklad
- 2) doklad potvrzující účel pobytu na území ČR
- 3) doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území ČR
- 4) 2 fotografie; to neplatí, pokud bude pořizován obrazový záznam cizince
- 5) doklad o cestovním zdravotním pojištění po dobu pobytu na území ČR a na požádání doklad o zaplacení pojistného uvedeného na dokladu o cestovním zdravotním pojištění
- 6) prokázat zajištění prostředků k pobytu na území ČR, jde-li o studium na vysoké škole nebo neplacenou odbornou praxi; v ostatních případech doklad o tom, že náklady na pobyt cizince přebírá tuzemská hostitelská organizace
- 7) souhlas rodiče, popřípadě jiného zákonného zástupce nebo poručníka s pobytem dítěte na území ČR, je-li nezletilý.

K žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu vydaného za účelem společného soužití rodiny je třeba předložit zejména:

- 1) cestovní doklad
- 2) doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území ČR
- 3) 2 fotografie
- 4) prostředky k pobytu - doklad prokazující, že úhrnný měsíční příjem rodiny po sloučení nebude nižší než součet částek životních minim členů rodiny a nejvyšší částky normativních nákladů na bydlení stanovených pro účely příspěvku na bydlení rodiny; za příjem se považuje příjem započitatelný podle zákona o životním a existenčním minimu, s výjimkou jednorázového příjmu, přídatku na dítě, podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci a dávek v systému pomoci v hmotné nouzi; pro účely výpočtu příjmu se § 8 odst. 2 až 4 zákona o životním a existenčním minimu nepoužije.

- 5) doklad o cestovním zdravotním pojištění po dobu pobytu na území ČRa na požádání doklad o zaplacení pojistného uvedeného na dokladu o cestovním zdravotním pojištění
- 6) souhlas rodiče, popřípadě jiného zákonného zástupce nebo poručníka s pobytem dítěte na území ČR, pokud nejde o společné soužití rodiny s tímto rodičem, zákonným zástupcem nebo poručníkem; to neplatí, pokud cizinec prokáže, že tento doklad nemůže z důvodů na jeho vůli nezávislých předložit nebo pokud již dítě pobývá na území ČR.

1) Za cestovní doklad se považuje:

- veřejná listina, která je jako cestovní doklad uznaná Českou republikou,
- průkaz totožnosti občana Evropské unie,
- cizinecký pas s územní platností ve všech státech světa,
- cestovní průkaz totožnosti, nebo
- cestovní doklad vydaný Českou republikou na základě mezinárodní smlouvy,
- náhradní cestovní doklad Evropské unie.
- Za cestovní doklad lze také uznat veřejnou listinu vydanou cizím státem za účelem cestování do zahraničí, pokud z hlediska jejího provedení a jazyka, v němž jsou uvedeny údaje, odpovídá mezinárodním zvyklostem, její územní platnost zahrnuje území ČR a lze z ní zjistit údaje o státním občanství cizince, údaje o jeho totožnosti, fotografii držitele, údaj o době platnosti.

Cestovní doklad se považuje za **neplatný, jestliže**: uplynula doba platnosti v něm uvedená, byl poškozen tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné, je porušena jeho celistvost, obsahuje nesprávné údaje nebo neoprávněně provedené změny (nesprávným údajem je i údaj o jménu a příjmení cizince, pokud došlo k jejich změně např. v souvislosti se sňatkem), fotografie v dokladu neodpovídá skutečné podobě držitele, nebo držitel tohoto dokladu zemřel nebo byl prohlášen za mrtvého.

2) Doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území ČR se může dokazovat několika způsoby:

- **Doklad o vlastnictví bytu nebo domu**
 - Takovým dokladem je originál nebo úředně ověřená kopie výpisu z katastru nemovitostí nebo kupní smlouva s vyznačenou doložkou o vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí. Správní orgán přijme i výpis z veřejně přístupné internetové databáze katastru nemovitostí, popř. prohlášení o vlastnictví nemovitosti s přesným uvedením obce, části obce a čísla popisného či evidenčního a u bytu s uvedením čísla jednotky, pod nímž je byt veden v katastru nemovitostí; pokud však na základě těchto dokladů nebude

možné vlastnictví nemovitosti řádně ověřit, vyžádá si správní orgán od cizince některý z výše uvedených dokladů.

- Pokud je žadatel podílovým spoluvlastníkem nemovitosti, nebo vlastníkem nemovitosti ve společném jmění manželů, není třeba souhlas dalších podílových spoluvlastníků nemovitosti či druhého z manželů.
- Pokud cizinec doloží, že jeho manžel je vlastníkem nemovitosti, která není ve společném jmění manželů, a mají-li v této nemovitosti manželé společné obydlí (rodinnou domácnost), není třeba potvrzení manžela cizince o souhlasu s jeho ubytováním. Obdobně je tomu v případě, kdy je žadatelem nezletilé dítě žijící v rodinné domácnosti s rodičem, který je vlastníkem nemovitosti, tj. dostačí prokázání vlastnictví nemovitosti rodičem, aniž by byl vyžadován další doklad (např. potvrzení rodiče dítěte o souhlasu s jeho ubytováním).
- **Doklad o oprávněnosti užívání bytu nebo domu**
 - Takovým dokladem je zejména originál či ověřená kopie nájemní smlouvy, podnájemní smlouvy, smlouvy o ubytování či smlouvy s obdobným obsahem.
 - Podmínkou je platnost smlouvy (např. v případě smlouvy na dobu určitou předložení dodatku o jejím prodloužení).
 - Pokud je jako doklad o zajištění ubytování předložena podnájemní smlouva uzavřená mezi žadatelem a nájemcem bytu dle § 2274 až 2278 občanského zákoníku, je třeba doložit rovněž doklad prokazující existenci nájemní smlouvy mezi vlastníkem nemovitosti a nájemce, se kterým má žadatel uzavřenou podnájemní smlouvu (nejčastěji současné doložení nájemní smlouvy). Není však již třeba dokládat souhlas pronajímatele s uzavřením podnájemní smlouvy.
 - Zákonnou podmínkou platnosti smlouvy není úřední ověření podpisů smluvních stran.
 - Pokud žadatel doloží nájemní smlouvu, v rámci níž sice není nájemcem, ale je v ní výslovně uveden jako člen nájemcovi domácnosti, lze takový doklad považovat za dostačující, aniž by byl vyžadován další souhlas pronajímatele s ubytováním této osoby v bytě.
 - Pokud žadatel doloží nájemní smlouvu, kde nájemcem je jeho manžel nebo jeho rodič, je-li žadatelem nezletilé dítě, není již potřeba další doklad a stačí jen nájemní smlouva, i když v ní žadatel není výslovně uveden. Není již třeba potvrzení manžela, resp. rodiče nezletilého cizince o souhlasu s jeho ubytováním, ani souhlasu pronajímatele s ubytováním tohoto žadatele v bytě.
 - Je-li žadatel tzv. společným nájemcem, tj. nájem je tzv. společným nájmem ve smyslu § 2270 občanského zákoníku, platí, že žadatel nepotřebuje souhlas ostatních společných

nájemců bytu. Nájemní právo (a s ním spojené právo užívání bytu) mu svědčí již z titulu společného nájmu.

- **Písemné potvrzení vlastníka nebo oprávněného uživatele bytu nebo domu o souhlasu s ubytováním cizince**

- Písemné potvrzení vlastníka nebo oprávněného uživatele bytu nebo domu musí být opatřeno jeho úředně ověřeným podpisem, pokud není podepsáno před zaměstnancem MV ČR.
- Písemné potvrzení vlastníka nebo oprávněného uživatele bytu nebo domu nemusí být opatřeno jeho úředně ověřeným podpisem, pokud se jedná o žádost vydání potvrzení o přechodném pobytu občana EU nebo o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.
- Písemné potvrzení vlastníka nebo oprávněného uživatele bytu nebo domu nemusí být rovněž opatřeno jeho úředně ověřeným podpisem, pokud je podáváno elektronicky. V takovém případě však musí být potvrzení v elektronické podobě podepsáno uznávaným elektronickým podpisem vlastníka nebo oprávněného uživatele bytu nebo domu, nebo musí být dodáno i bez elektronického podpisu, ale prostřednictvím datové schránky osoby, která je vlastníkem nebo oprávněným uživatelem bytu nebo domu. Podrobné informace najdete níže v sekci *Elektronické potvrzení o zajištění ubytování*.
- Pokud se jedná o podílové spoluvlastnictví nebo společné jmění manželů, MV ČR takový doklad přijme, i když na potvrzení není podpis dalších spoluvlastníků (většiny podle podílu na nemovitosti) nebo podpis druhého z manželů, aniž by vyžadoval souhlas dalších spoluvlastníků nemovitosti či druhého z manželů, a to s ohledem na § 574 a § 586 občanského zákoníku. Pokud osoba, která potvrzuje ubytování, je tzv. společným nájemcem, tj. nájem bytu je tzv. společným nájmem ve smyslu § 2270 občanského zákoníku či u společného nájmu bytu manželů § 745 občanského zákoníku, platí, že je dostačující doložit souhlas (resp. podpis na potvrzení) jednoho ze společných nájemců, resp. jednoho z manželů, a to s ohledem na § 574, § 586 a § 748 občanského zákoníku.
- Pokud poskytovatel ubytování není vlastníkem, ale oprávněným uživatelem bytu nebo domu (např. nájemcem), je třeba jako součást náležitosti žádosti – dokladu o zajištění ubytování – doložit oprávněnost poskytnout ubytování, a to předložením dokladu tuto skutečnost prokazujícím, zejména předložením platné nájemní smlouvy mezi nájemcem a vlastníkem nemovitosti, nebo jiným dokladem, kterým vlastník nemovitosti potvrdí existenci oprávněnosti užívání bytu nebo domu ubytovatelem.
- Pokud potvrzení o zajištění ubytování nepodepisuje přímo vlastník nebo oprávněný uživatel bytu nebo domu, ale zmocní k podpisu potvrzení jinou osobu, musí být toto

zmocnění v řízení rovněž doloženo a podpis vlastníka nebo oprávněného uživatele bytu nebo domu na takové plné moci musí být úředně ověřen.

- Pokud je vlastníkem nebo oprávněným uživatelem bytu nebo domu osoba právnická (např. obchodní společnost) a potvrzení jejím jménem podepisuje fyzická osoba oprávněná jejím jménem vystupovat (např. jednatel s.r.o.), platí i v tomto případě, že podpis fyzické osoby podepisující potvrzení musí být úředně ověřen (i přesto, že je např. potvrzení opatřeno razítkem právnické osoby).

- **Elektronické potvrzení o zajištění ubytování**

- V případě elektronického potvrzení o zajištění ubytování musí být potvrzení podepsáno uznávaným elektronickým podpisem oprávněné osoby, nebo dodáno bez jejího elektronického podpisu, ale prostřednictvím její datové schránky. Potvrzení doručované bez uznávaného elektronického podpisu prostřednictvím datové schránky musí tedy být vždy doručeno správním orgánu prostřednictvím datové schránky ubytovatele (oprávněné osoby). Potvrzení, které je opatřeno uznávaným elektronickým podpisem, může zaslat ubytovatel (oprávněná osoba), ale rovněž cizinec, kterému ho ubytovatel poskytne. Pokud bylo potvrzení s uznávaným elektronickým podpisem poskytnuto ze strany ubytovatele cizinci, může cizinec toto potvrzení doložit při podání žádosti též na technickém nosiči (např. flash disk). Pro potvrzení o zajištění ubytování splňující uvedené podmínky platí, že není třeba úředně ověřený podpis oprávněné osoby.
- Pokud je žádost cizince podávána na území pracovišti MV ČR, potvrzení o souhlasu s ubytováním cizince lze podat elektronicky na elektronickou podatelnu MV ČR posta@mvcz.cz nebo prostřednictvím datové schránky na ID adresu MV ČR 6bnaawp.
- Pokud je žádost cizince podávána na zastupitelském úřadu, potvrzení o souhlasu s ubytováním cizince lze podat elektronicky na elektronickou podatelnu MZV ČR epodatelna@mzv.cz nebo prostřednictvím datové schránky na ID adresu e4xaaxh. Zpráva musí obsahovat přesné určení zastupitelského úřadu nebo generálního konzulátu, kde bude žádost podána. Bez označení ZÚ/GK nelze potvrzení doručit.
Dokument musí být zaslán na ZÚ/GK PŘED podáním žádosti (v dostatečném časovém předstihu).

3) Fotografie musí být o rozměrech 35 mm x 45 mm a musí odpovídat podobě osoby v době podání žádosti.

4) Prostředky k pobytu pro účely dlouhodobého pobytu: prostředky k pobytu na území ČR se v tomto případě prokazují na základě speciálních ustanovení zákona o pobytu cizinců, a to

předložením dokladu prokazujícím úhrnný měsíční příjem žadatele a společně s ním posuzovaných osob pobývajících na území ČR (o úhrnný měsíční příjem žadatele a členů rodiny po sloučení, jde-li o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny).

- Celková částka, jejíž výši musí doložený úhrnný měsíční příjem splňovat, nesmí být nižší, než součet částek životního minima žadatele a společně s ním posuzovaných osob (členů rodiny) podle níže uvedených kritérií a nejvyšší částky normativních nákladů na bydlení stanovených zákonem o státní sociální podpoře nebo částky, kterou cizinec věrohodně prokáže jako částku skutečných odůvodněných nákladů vynakládaných na bydlení.
- Za příjem se považuje příjem započitatelný podle zákona o životním a existenčním minimu, s výjimkou jednorázového příjmu, přídatku na dítě, podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci a dávek v systému pomoci v hmotné nouzi; pro účely výpočtu příjmu se § 8 odst. 2 až 4 zákona o životním a existenčním minimu nepoužije.
- Pro tyto účely je třeba prokázat úhrnný měsíční příjem cizince, který současně splňuje požadavky pravidelnosti a stálosti takového příjmu. Za prokázání takového příjmu tedy nelze považovat předložení jednorázového výpisu o zůstatku na účtu. Požadovaný úhrnný měsíční příjem pro účely žádosti o dlouhodobý pobyt za účelem společného soužití rodiny odpovídá souhrnu všech příjmů žadatele a jeho rodiny, kteří s ním budou po udělení povolení k dlouhodobému pobytu pobývat na území ČR.
- Příjmy ostatních členů rodiny, kteří s ním pobývají, resp. budou na území ČR pobývat, není nutné prokazovat v případě, že doložený příjem žadatele plně pokrývá výši stanovenou zákonem o pobytu cizinců.
- Společně posuzované osoby: rodiče a nezletilé nezaopatřené děti, manželé nebo partneři podle zákona o registrovaném partnerství; za partnera se považuje také partner, se kterým občan členského státu Evropské unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů jiného členského státu EU, pokud tyto právní předpisy upravují vzájemnou vyživovací povinnost mezi partnery, rodiče a nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené, zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt; to neplatí v případě, že tyto zletilé děti jsou společně posuzovány s manželem nebo partnerem nebo s osobou, se kterou společně užívají byt (pokud písemně neprohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby), jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které písemně prohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby, pokud tyto osoby, které jsou s cizincem společně posuzovány, pobývají na území ČR.

- Pokud je žadatelem rodič nezletilého nezaopatřeného dítěte, které bylo rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno do péče druhého rodiče, není toto dítě s žadatelem společně posuzováno.
- Pokud je žadatelem dítě, které žije ve společné domácnosti pouze s jedním rodičem, druhý rodič není společně posuzovanou osobou. Výživné vyplácené dítěti druhým rodičem, který s dítětem nežije ve společné domácnosti, je započitatelným příjmem dítěte pro účely žádosti.

Částka životního minima

- Cizinec, který **není posuzován společně s jinými osobami**: částka životního minima jednotlivce činí dle nařízení vlády 409/2011 Sb. měsíčně 3 410 Kč.
- Cizinec, který **je posuzován společně s jinými osobami**: v tomto případě jsou částky životního minima odstupňovány podle pořadí osob. Pořadí posuzovaných osob se stanoví tak, že se nejdříve posuzují osoby, které nejsou nezaopatřenými dětmi, a poté nezaopatřené děti. V rámci každé z těchto skupin posuzovaných osob se pořadí stanoví podle věku od nejstarší po nejmladší osobu. Věkem osoby rozhodným pro stanovení částek životního minima je věk, kterého osoba dosáhne v kalendářním měsíci, za který je životní minimum zjišťováno.
 - o Částka životního minima osoby, která je posuzována jako **první v pořadí**, činí měsíčně 3 140 Kč.
 - o Částka životního minima osoby, která je posuzována jako **druhá nebo další v pořadí**, činí měsíčně:
 - 2 830 Kč u osoby od 15 let věku, která není nezaopatřeným dítětem,
 - 2 450 Kč u nezaopatřeného dítěte od 15 do 26 let věku,
 - 2 140 Kč u nezaopatřeného dítěte od 6 do 15 let věku,
 - 1 740 Kč u nezaopatřeného dítěte do 6 let věku.

Náklady na bydlení

Nejvyšší částka normativních nákladů na bydlení pro žádosti, o nichž je rozhodováno v období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 je podle nařízení vlády č. 327/2014 Sb.

- 7 623 Kč u jedné osoby,
- 10 957 Kč u dvou osob v rodině,
- 14 903 Kč u třech osob v rodině,
- 18 674 Kč u čtyř a více osob v rodině.

- Pokud cizinec věrohodně prokáže, že na bydlení své a příp. s ním společně posuzovaných osob (členů rodiny) vynakládá jinou částku než tu, která je určena částkou normativních nákladů na bydlení, vypočítá se nutný měsíční příjem součtem částek životních minim (viz výše) a skutečných prokázaných nákladů na bydlení.
- Náklady na bydlení tvoří nájemné nebo jiná částka placená za poskytnutí ubytování, a dále náklady za plyn, elektřinu, vodné, stočné, odvoz odpadu a centrální vytápění nebo za pevná paliva, pokud tyto náklady za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu nebo jiného prostoru určeného k bydlení nejsou zahrnuty do nájemného, popř. do částky placené za poskytnutí ubytování.

Forma dokladu prokazující úhrnný měsíční příjem cizince (popř. s ním společně posuzovaných osob)

- **jde-li o příjmy ze zaměstnání - potvrzení zaměstnavatele** o konkrétní výši průměrného čistého měsíčního výdělku za předchozí kalendářní čtvrtletí, který musí dosahovat stanovené částky a originál nebo ověřená kopie platné pracovní smlouvy (nebo potvrzení zaměstnavatele o skutečnosti, že zaměstnanec není ve výpovědní době a že jeho pracovní poměr trvá). Předložení pracovní smlouvy lze u tzv. vyslaného zaměstnance nahradit předložením tzv. vysílacího dopisu „mateřského“ zaměstnavatele, kterým byl vyslán. Potvrzení zaměstnavatele o konkrétní výši průměrného čistého měsíčního výdělku mohou nahradit i výplatní pásky za příslušné období, pokud však mají důkazní a vypovídací hodnotu.
- **jde-li o příjmy z podnikání** (např. ze živnosti, podíly společníků v.o.s. či komplementářů k. s. na zisku) – **platební výměr daně z příjmu** vystaveného správcem daně za poslední zdaňovací období (z moci úřední či na žádost daňového subjektu) v souladu § 140 odst. 1 a 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Dále je třeba pro účely stanovení čistého příjmu dané osoby doložit doklad z Okresní správy sociálního zabezpečení o výši zaplaceného pojistného na sociální zabezpečení a na státní politiku zaměstnanosti za příslušné zdaňovací období, a dále jde-li o osobu, která je účastníkem veřejného zdravotního pojištění (např. cizinec s trvalým pobytem jako společně posuzovaná osoba, člen rodiny), je třeba doložit také doklad o výši zaplaceného pojistného na všeobecném zdravotním pojištění.
- **jde-li o osobu, která má příjmy ze zisku obchodní společnosti** (společník s. r. o., akcionář a. s., komanditista k. s.) či družstva, jichž je společníkem (příjem z

kapitálového majetku) – **zápis z valné hromady** obchodní společnosti či členské schůze družstva, ze kterého bude zřejmé rozdělení zisku mezi společníky a doklad o zaplacení daně na základě zvláštní sazby daně podle § 36 odst. 2 zákona o daních z příjmů.

- **jde-li o osobu, která jako člen družstva, společník společnosti s ručením omezeným** nebo komanditista komanditní společnosti, vykonává práci pro společnost či družstvo a má z tohoto titulu příjem (příjem ze závislé činnosti a funkčních požitků) - potvrzení příslušné právnické osoby o výši průměrného čistého měsíčního příjmu a doklad, ze kterého bude vyplývat nárok na odměnu a její výše příp. způsob odměňování.
- **potvrzení příslušného orgánu státu**, jehož je cizinec či s ním společně posuzovaná osoba občanem (v úředně ověřeném překladu do českého jazyka), o tom, že cizinci či s ním společně posuzované osobě jsou tímto státem vypláceny finanční dávky, pokud cizinec současně prokáže, že je on či společně posuzovaná osoba oprávněn/a s těmito peněžními prostředky disponovat na území ČR.
- **pokud jde o příjmy, které nelze prokázat jinak** (např. některým z výše uvedených způsobů), **je možné předložit i výpisy z účtu** vedeného v bance nebo jiné finanční instituci znějícím na jméno cizince, **prokazující pravidelný a stálý měsíční příjem cizince alespoň za posledních 6 měsíců** (může se jednat např. o začínajícího podnikatele, který ještě nepodával daňové přiznání, a tudíž nemůže doložit platební výměr daně z příjmu – může tedy doložit např. mimořádnou účetní závěrku, pokud ji dle zákona o účetnictví sestavoval, a výpisy z účtu prokazující, že cizinec prostředky uvedenými v závěrce skutečně disponuje).

Práce s klientem

Klientce byly vysvětleny jednotlivé kroky žádosti o prodloužení pobytu, paní porozuměla všem podmínkám a sama si již některé náležitosti připravila: cestovní pas má platný až do roku 2018 a není nijak poškozený, současné fotografie měla rovněž v pořádku. Jelikož bydlí s manželem ve společné domácnosti v domě, který vlastní její manžel, nemá problém předložit potvrzení o vlastnictví domu.

Prostředky k pobytu bude klientka dokazovat z příjmu svého manžela. Manžel podniká a vykazoval v minulém roce velký zisk, proto nemá problém prokázat dostatečné prostředky k pobytu v ČR. Od svého příchodu do ČR si pak kupovala cestovní pojištění od VZP a.s., a nadále si tento druh pojištění bude platit, proto nemá problém s prokázáním ani také této podmínky.

Výsledek

S klientkou jsme se domluvili, že obstará veškeré chybějící náležitosti, a při podání žádosti jí ještě poskytneme interkulturní asistenci, aby v příštím roce již byla schopná prodloužit pobyt sama bez cizí pomoci.

Kauza č. 2 – Zaměstnanecká karta

Problém

Do poradny přichází vietnamský klient, který má zaměstnaneckou kartu, opravňující ho k pobytu na území ČR. Klient by rád tuto kartu, resp. svůj dlouhodobý pobyt prodloužil. Je zřejmé, že nemá dostatečné informace o tom, co zaměstnanecká karta obnáší a jaké podmínky musí splnit. Klient přijel do ČR na práci do továrny a všechny záležitosti okolo pobytu mu dosud vyřizoval jeho zmocněnec, resp. vietnamský zprostředkovatel, který mu žádné bližší informace nepodával. Klient se současně obává, že mu zaměstnavatel nebude chtít prodloužit pracovní smlouvu, neboť pro něj bude výhodnější zaměstnávat cizince bez smlouvy.

Informační podpora

Zaměstnanecká karta je nový druh povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR, kdy **účelem pobytu cizince (delšího než 3 měsíce) je zaměstnání**. Cizinec, který má zaměstnaneckou kartu, je oprávněn:

- pobývat na území ČR a zároveň
 - pracovat na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána, nebo
 - pracovat na pracovní pozici, ke které byl udělen souhlas Odboru azylové a migrační politiky (OAMP) Ministerstva vnitra ČR (v rámci změny zaměstnavatele, změny pracovní pozice, zaměstnání u dalšího zaměstnavatele nebo na další pracovní pozici).
-
- Zaměstnanecká karta **nahrazuje vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání, povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání a zelenou kartu**, které již nebudou vydávány. Modré karty budou vydávány i nadále.
 - Zaměstnanecká karta má podobu **plastové karty s biometrickými prvky**.

- Zaměstnanecká karta je nejčastěji vydávána **na dobu trvání pracovně-právního vztahu**, nejdéle však na **2 roky, s možností opakovaného prodloužení platnosti**.
- **Zaměstnanecká karta je určena pro cizince ze všech států světa.** Ne však pro občany členských států EU/EHP a Švýcarska a jejich rodinné příslušníky z řad občanů ostatních států, kteří jsou držiteli pobytové karty rodinného příslušníka občana EU/EHP a Švýcarska nebo o její vydání požádali.

Lhůta pro rozhodnutí o žádosti o zaměstnaneckou kartu je 60 dnů; 90 dnů ve zvláště složitých případech, nebo pokud OAMP Ministerstva vnitra žádal o vydání závazného stanoviska Úřadu práce ČR – krajské pobočky nebo pobočky pro hlavní město Prahu.

Pro jaké druhy zaměstnání je zaměstnanecká karta určena?

Z hlediska odborné způsobilosti je zaměstnanecká karta určena **pro všechny druhy zaměstnání** bez ohledu na stupeň požadované odborné způsobilosti.

Volné pracovní místo, na které lze podat žádost o zaměstnaneckou kartu, však **musí být zařazeno do centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty**. Tato volná pracovní místa mohou být se souhlasem zaměstnavatele zveřejňována na internetovém [Integrovaném portálu Ministerstva práce a sociálních věcí](#), kde si je můžete vyhledat.

Zaměstnanecká karta se tedy váže vždy ke konkrétní pracovní pozici (může jich být i více najednou), na kterou byla vydána, popř. k pracovní pozici, k níž byl udělen souhlas OAMP Ministerstva vnitra v rámci změny zaměstnavatele nebo pracovní pozice. **Změna zaměstnavatele nebo pracovního zařazení** držitele zaměstnanecké karty, **anebo zaměstnání cizince na další pracovní pozici nebo u dalšího zaměstnavatele** podléhá předchozímu souhlasu OAMP MV – je nutné podat „žádost o zaměstnaneckou kartu“; musí se přitom opět jednat o volné pracovní místo zařazené v *centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty*.

Duální charakter zaměstnanecké karty - opravňuje cizince jak k pobytu na území ČR, tak k zaměstnání.

Neduální charakter zaměstnanecké karty - v některých zvláštních případech může o zaměstnaneckou kartu požádat také cizinec, který chce na území ČR dlouhodobě pobývat za účelem zaměstnání a má právo volného vstupu na trh práce (např. vystudoval v ČR SŠ, VOŠ nebo VŠ nebo chce být zaměstnán jako pedagogický či akademický pracovník), nebo i nadále podléhá povinnosti získat povolení k zaměstnání vydávané Úřadem práce ČR. **Právo volného vstupu na trh práce** nebo

povolení k zaměstnání v těchto případech cizince opravňují k výkonu zaměstnání a **zaměstnanecká karta mu slouží pouze jako povolení k dlouhodobému pobytu**, tj. funguje v tzv. neduálním režimu.

Prodloužení platnosti zaměstnanecké karty

Dobu platnosti zaměstnanecké karty lze opakovaně prodloužit při splnění v zásadě stejných podmínek jako pro vydání zaměstnanecké karty - a to na dobu, na kterou byla uzavřena pracovní smlouva nebo dohoda o pracovní činnosti, vždy však nejdéle na dobu 2 let. Jde-li o zaměstnání vykonávané na základě povolení k zaměstnání, platnost zaměstnanecké karty se prodlouží na dobu odpovídající době uvedené v rozhodnutí o prodloužení povolení k zaměstnání.

Žádost o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty se podává na pracovišti Ministerstva vnitra.

Žádost musí být podána nejdříve 90 dnů a nejpozději 14 dnů před skončením platnosti stávajícího povolení k pobytu.

Vzhledem k tomu, že fikce platnosti dosavadní zaměstnanecké karty se nevztahuje na oprávnění k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána, **zejména držitelům zaměstnanecké karty s duálním charakterem se doporučuje podat žádost o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty již na počátku zákonné lhůty.**

Pokud podání žádosti o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty ve stanovené lhůtě zabránily důvody na vůli cizince nezávislé, je oprávněn žádost podat do 3 pracovních dnů po zániku těchto důvodů. Povolení k pobytu se do zániku tohoto oprávnění považuje za platné. Je na cizinci, aby tyto důvody, které mu bránily v podání žádosti ve lhůtě nejdříve 90 dnů a nejpozději 14 dnů před skončením platnosti stávajícího povolení k pobytu, správnímu orgánu sám z vlastní iniciativy sdělil a prokázal. Povinnost tvrzení a důkazu těchto důvodů je na cizinci.

Náležitosti žádosti o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty

Žádost o prodloužení zaměstnanecké karty se podává na zvláštním tiskopisu „**Žádost o zaměstnaneckou kartu**“.

K žádosti je cizinec povinen doložit:

- 1) cestovní doklad**
- 2) doklad o zajištění ubytování**

- 3) **pracovní smlouvu nebo dohodu o pracovní činnosti** (resp. dodatek smlouvy či dohody o prodloužení na dobu, na kterou je žádáno o prodloužení zaměstnanecké karty)
- 4) **Rozhodnutí Úřadu práce o prodloužení povolení k zaměstnání – pouze u zaměstnanecké karty, která má neduální charakter** s povolením k zaměstnání (vysvětlení neduálního charakteru zaměstnanecké karty viz výše) nebo v případě, že cizinec v průběhu pobytu na základě zaměstnanecké karty změnil pracovní místo na místo, na které je mu vydáno povolení k zaměstnání
- 5) **doklady k prokázání odborné způsobilosti pro výkon požadovaného zaměstnání,**
- 6) povinnost předložit tuto náležitost platí **pouze u zaměstnanecké karty s duálním charakterem**, a to pouze pokud doklad dříve předložený OAMP pozbyl platnosti (např. v případě, že průkaz o dosažení odborné kvalifikace, který cizinec doložil k žádosti o vydání zaměstnanecké karty, je časově omezen a v době rozhodování o žádosti o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty je již neplatný)
- 7) *na požádání* doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů
- 8) *na požádání* lékařskou zprávu, že cizinec netrpí závažnou chorobou
- 9) v případě změny podoby fotografie.

Splňuje-li cizinec podmínky pro prodloužení platnosti zaměstnanecké karty, je povinen se na výzvu osobně dostavit na MV ČR ke zpracování údajů nezbytných pro vydání zaměstnanecké karty, a to včetně pořízení biometrických údajů. Nedostavení se na výzvu MV ČR je důvodem pro zastavení řízení o žádosti.

Dále je povinen ve lhůtě stanovené MV ČR, nejpozději však do 60 dnů ode dne pořízení biometrických údajů, dostavit se na MV ČR k převzetí průkazu o povolení k pobytu. Nedostavení se k převzetí průkazu o povolení k pobytu je důvodem pro zastavení řízení o žádosti.

Fikce platnosti dosavadní zaměstnanecké karty

Podobně jako v ostatních případech žádosti o prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, i v případě žádosti o prodloužení platnosti zaměstnanecké karty se při splnění podmínek stanovených § 47 odst. 2 zákona o pobytu cizinců uplatní tzv. fikce platnosti dosavadního povolení k pobytu, která bývá na žádost cizince osvědčována tzv. překlenovacím štítkem. Tento vízový/pobytový štítek se vyznačuje do cestovního dokladu, a to obvykle na počkání. Z toho důvodu je nutná osobní přítomnost žadatele. Žadatel za tímto účelem předloží platný cestovní doklad, žádné další náležitosti nejsou nutné. Vydávání překlenovacího štítku není výslovně upraveno zákonem, ale jde o praktický postup MV ČR, překlenovací štítek slouží jako osvědčení o podání žádosti a je jím

deklarována legálnost pobytu na území ČR do doby, než bude pravomocně rozhodnuto o podané žádosti, pokud se na cizince vztahuje zákonem upravená tzv. fikce platnosti dosavadního oprávnění k pobytu.

Fikce platnosti dosavadní zaměstnanecké karty se od 17. 8. 2015 vztahuje i na oprávnění k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána. Oprávnění k výkonu zaměstnání však zaniká v případě, že příslušná krajská pobočka Úřadu práce ČR poskytne MV ČR stanovisko, že další zaměstnávání cizince na pracovní pozici, pro kterou byla zaměstnanecká karta vydána, není možné. Oprávnění k výkonu zaměstnání v takovém případě zaniká doručením rozhodnutí o zamítnutí žádosti o prodloužení zaměstnanecké karty.

V případech cizinců se zaměstnaneckou kartou v neduálním režimu (tedy s povolením k zaměstnání nebo s volným přístupem na trh práce) není oprávnění k výkonu zaměstnání spojeno se zaměstnaneckou kartou. Cizinec s platným povolením k zaměstnání (resp. s platným prodlouženým povolením k zaměstnání) nebo s volným přístupem na trh práce tedy může ve výkonu zaměstnání pokračovat i po skončení platnosti zaměstnanecké karty v rámci fikce platnosti dosavadní zaměstnanecké karty bez omezení.

Informace pro zaměstnavatele cizince bez povolení k zaměstnání

V případě, že zaměstnavatel zaměstná cizince bez povolení k zaměstnání, ačkoli takové povolení podle zvláštního právního předpisu [zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti] potřebuje, nebo bez platného oprávnění k pobytu, je coby jeho zaměstnavatel povinen uhradit náklady spojené s jeho správním vyhoštěním.

Stejnou povinnost má také v případě, kdy s takovým cizincem uzavřel dohodu, na jejímž základě pro něj cizinec pracoval, nebo na základě svých existujících obchodních smluvních vztahů o zaměstnávání cizince bez povolení k zaměstnání nebo platného oprávnění k pobytu věděl nebo vědět měl a mohl.

Náklady spojené se správním vyhoštěním zahrnují náklady na:

- ubytování,
- stravování,
- přepravní náklady a
- ostatní nutné peněžní náklady.

Od povinnosti uhradit související náklady je zaměstnavatel osvobozen v případě, kdy:

- prokáže, že splnil povinnosti stanovené právními předpisy upravujícími zaměstnávání a pobyt cizinců a nevěděl, že povolení k pobytu předložené cizincem je padělkem, nebo
- kdy s cizincem uzavřel dohodu a prokáže, že splnil povinnosti stanovené právními předpisy upravujícími zaměstnávání a pobyt cizinců, a nevěděl, že povolení k pobytu předložené cizincem je padělkem.

Pokud cizinec ve stanovené lhůtě náklady spojené se správním vyhoštěním neuhradí a nebyly uhrazeny ani z finanční záruky, povinnost uhradit náklady přechází na osoby/subjekty v následujícím pořadí:

1. osoba zavazující se k úhradě nákladu v pozvání ověřeném policií, jde-li o výzkumného pracovníka, výzkumná organizace, která se k tomu písemně zavázala; výzkumná organizace uhradí náklady spojené se správním vyhoštěním vzniklé do 6 měsíců ode dne skončení platnosti dohody o hostování,
2. ten, kdo cizinci zprostředkoval zaměstnání bez povolení k zaměstnání,
3. ten, kdo zaměstnal cizince a pracovní poměr byl skončen z některého z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až e) zákoníku práce anebo dohodou z týchž důvodů nebo okamžitým zrušením podle § 56 zákoníku práce před uplynutím doby, na kterou bylo cizinci vydáno povolení k zaměstnání, zelená karta nebo modrá karta, pokud tento cizinec po zrušení platnosti oprávnění k pobytu za účelem zaměstnání z území nevystoupal; to neplatí, pokud cizinec z území nevystoupal a ten, kdo cizince zaměstnal, věrohodně prokáže, že cizinci zajistil úhradu nákladů spojených s vystoupením do státu, jehož je občanem, nebo do státu, ve kterém má povolení pobyt,
4. ten, kdo cizinci zprostředkoval zaměstnání a pracovní poměr byl skončen z některého z důvodů uvedených v § 52 písm. a) až e) zákoníku práce anebo dohodou z týchž důvodů nebo okamžitým zrušením podle § 56 zákoníku práce před uplynutím doby, na kterou bylo cizinci vydáno povolení k zaměstnání, zelená karta nebo modrá karta, pokud tento cizinec po zrušení platnosti oprávnění k pobytu za účelem zaměstnání z území nevystoupal; to neplatí, pokud věrohodně prokáže, že cizinci zajistil úhradu nákladů spojených s vystoupením do státu, jehož je občanem, nebo do státu, ve kterém má povolení pobyt,
5. dopravce, který nesplnil povinnost podle § 104 zákona o pobytu cizinců.

Rozhodnutí, kdo, v jaké lhůtě a výši je povinen náklady spojené se správním vyhoštěním nebo jejich zbývajících část uhradit, přísluší Policii nebo Ministerstvu vnitra ČR. Odvolání není proti tomuto rozhodnutí přípustné.

Práce s klientem

Klient má zaměstnaneckou kartu na pozici dělníka, povolení k práci v ČR mu vyprchá příští rok. Klientovi se však zdá, že firma, která ho zaměstnává, je ochotna zaměstnávat i cizince bez této zaměstnanecké karty. Obává se, že až bude potřebovat kartu prodloužit, zaměstnavatel nebude ochoten vyjít mu vstříc. Proto by rád věděl, jaké jsou povinnosti zaměstnavatele, když zaměstnává cizince?

Klientovi bylo vysvětleno, jaké postihy čeká na zaměstnavatele, pokud bude zaměstnávat cizince bez povolení k zaměstnání. Také pro klienta samotného představuje velké riziko, pokud mu zaměstnavatel neprodlouží pracovní smlouvu, neboť by pozbyl účelu pobytu a musel by ČR opustit. Proto mu bylo doporučeno, aby se se svým zaměstnavatelem pokusil domluvit na poskytnutí pracovní smlouvy na další období.

Výsledek

Klient porozuměl podmínkám svého pobytu na základě zaměstnanecké karty, bude si hlídat její platnost a včas promluví se zaměstnavatelem o prodloužení pracovní smlouvy nutné k prodloužení jeho zaměstnanecké karty a pobytu v ČR na další 2 roky.

Kauza č. 3 – Pracovní smlouvy a zaměstnání cizince

Problém

Do poradny přichází vietnamská klientka, která potřebuje poradit ohledně pracovních smluv. Paní je v ČR 4 roky, má dlouhodobý pobyt za účelem podnikání a vlastní obchod s potravinami. Žije v ČR sama a podniká také sama. Nestačí však už na manipulaci s těžkými přepravkami se zbožím, proto se rozhodla najmout do obchodu pomocnou sílu - svého krajana, pána ze známosti. Dotyčný má trvalý pobyt, ale není již OSVČ, žije jen z úspor. Proto se paní přišla zeptat – je si vědoma, že by měli mít mezi sebou nějakou smlouvu, ale netuší, jaká smlouva je k zaměstnání pracovníka zapotřebí – a potažmo jaká smlouva je v ČR zapotřebí k zaměstnání krajana, tedy cizince.

Zázemí kauzy

Ve Vietnamu nemají drobní podnikatelé povinnost být někde registrovaní, vlastnit živnostenské oprávnění apod. Pokud si najmou pomocnou sílu, nemusí to nikde hlásit a nemusí mít ani s danou pracovní sílou zaměstnaneckou smlouvu. Smlouvy a registrace k daňové povinnosti provádí pouze firmy registrované v obchodním rejstříku.

Pro nově příchozí Vietnamce jsou zákony ČR velmi složité a nevyznávají se v nich, proto všechno vyřizují přes zprostředkovatele. Naše klientka před příchodem do ČR ve Vietnamu rovněž podnikala: měla malý obchod s domácími potřebami v přízemí jejího rodinného domku, s podnikáním jí pomáhal manžel a syn, kteří s ní žádnou pracovní smlouvu pochopitelně neměli. Ale i kdyby se rozhodla najmout do obchodu někoho „cizího“, smlouvu by od ní těžko vyžadoval, neb není povinností ani zvykem.

Informační podpora

Klientce musí být vysvětleno, že ať už by zaměstnávala cizince nebo českého občana, má na výběr mezi následujícími smlouvami:

1) Pracovní smlouva a) na dobu určitou b) na dobu neurčitou

- a) **Pracovní smlouvu na dobu určitou** je možné uzavírat nejdéle na 3 roky a zaměstnavatel ji může maximálně 2x prodloužit.
- b) Pokud uzavře **pracovní smlouvu na dobu neurčitou**, má zaměstnavatel právo na 2 měsíční výpovědní lhůtu.

Pracovní smlouva musí obsahovat:

- druh práce, kterou bude zaměstnanec vykonávat
- místo nebo místa, kde bude zaměstnanec práci vykonávat
- rozsah stanovené týdenní pracovní doby
- den nástupu do práce
- datum ukončení pracovního poměru nebo dobu trvání pracovního poměru, když uzavíráte pracovní poměr na dobu určitou.

V obou případech by zaměstnanec **při plném úvazku pracoval 8 hodin denně, tj. 40 hodin týdně**. Pokud se zaměstnavatel a zaměstnanec dohodnou na kratší pracovní době (při polovičním úvazku zaměstnanec pracuje například 4 hodiny denně 5 dní v týdnu), mzda se k tomuto rozvržení snižuje. Pracovní podmínky jsou však stejné jako u plného úvazku: zaměstnanec má nárok na minimálně 20 pracovních dní placené dovolené za kalendářní rok, poměrnou nemocenskou náhradu mzdy v případě onemocnění (prvních 14 dní platí zaměstnavatel) atd.

2) Dohoda o provedení práce (DPP) – pokud zaměstnavatel uzavře se zaměstnancem DPP, musí mít na paměti, že rozsah práce zaměstnance nesmí překročit 300 hodin v kalendářním roce.

Pokud odměna přesáhne 5000,- Kč za měsíc, zaměstnavatel odvede daň 15% jako tzv. zálohovou daň, která je vyúčtována po skončení roku (společně s ostatními příjmy zaměstnance). Pokud pak **odměna zaměstnanci nepřesáhne 10 tisíc korun měsíčně, zaměstnavatel zaměstnanci strhává pouze 15% srážkovou daň**, ani zaměstnavatel ani zaměstnanec však z výdělku nemusí platit zdravotní, sociální ani nemocenské pojištění. Pokud by odměna přesáhla 10 000,- Kč měsíčně, musí zaměstnavatel přihlásit zaměstnance k účasti na sociálním pojištění a veřejném zdravotním pojištění.

Na druhou stranu kdo pracuje na DPP, nemá obvykle nárok na nemocenskou ani placenou dovolenou, na příplatky přesčas, za noc ani za svátek, na přestávky v práci ani na odstupné jako v případě klasické pracovní smlouvy.

DPP musí obsahovat:

- druh práce, kterou bude zaměstnanec vykonávat
- dobu, na kterou je DPP uzavírána nebo sjednání na dobu neurčitou
- hodinovou odměnu, kterou zaměstnanec za práci dostane (odměna na hodinu nesmí být nižší než 55 Kč, tj. 9200 Kč za měsíc - minimální mzda v ČR od 1. 1. 2015); horní výše hodinové odměny není omezena.

- 3) Dohoda o pracovní činnosti (DPČ) – při uzavření DPČ nesmí sjednaný rozsah práce překročit 20 hodin týdně**, což odpovídá polovičnímu úvazku. Z příjmu zaměstnance **zaměstnavatel opět strhává 15% daň**, avšak do výše 2499 Kč měsíčně nemusí zaměstnavatel za zaměstnavatele hradit zdravotní a sociální pojištění. **Zdravotní a sociální pojištění** nicméně zaměstnavatel za zaměstnance **odvádí už při výdělku při 2500 a výše Kč měsíčně**.

Při práci na DPČ nemá zaměstnanec automaticky nárok na dovolenou (může to být však dohodnuto ve smlouvě), na příplatky přesčas, za noc ani za svátek, na přestávky v práci ani na odstupné. Zaměstnanec má nárok na náhradu mzdy v nemoci a o svátcích za dny, které jsou pracovní, dále na náhradu škody, která vznikne zaměstnanci při práci, a naopak zaměstnanec je odpovědný za škodu, kterou při práci způsobí zaměstnavateli.

DPČ musí obsahovat:

- druh práce, kterou bude zaměstnanec vykonávat
- pracovní dobu, ve které bude zaměstnanec činnost vykonávat
- dobu, na kterou se dohoda uzavírá (doba určitá nebo doba neurčitá)

- odměnu, kterou za práci zaměstnanec dostane. V DPČ musí být uvedena odměna za měsíc nebo za 1 hodinu práce; minimální odměna na hodinu nesmí být nižší než 55 Kč (minimální mzda v ČR od 1. 1. 2015).

Práce s klientem

Po vysvětlení principu zaměstnaneckých smluv si klientka vybrala variantu DPČ, protože nemá finanční prostředky na zaplacení klasického zaměstnaneckého poměru v rámci pracovní smlouvy, navíc potřebuje výpomoc pouze v určitých hodinách, jejichž součet mnohdy 20 hodin týdně nepřesáhne.

Dále bylo klientce vysvětleno, že **v DPČ musí výslovně uvést, že jde o tzv. zaměstnání malého rozsahu a odměna nepřekročí 2499 Korun měsíčně** (pokud by to nebylo výslovně uvedeno, pojištění by odvádět musela).

Dále má klientka **povinnost odvézt 15% daň z měsíčního příjmu svého zaměstnance a na konci roku to uvést do daňového přiznání.**

Kromě toho, že klientka-zaměstnavatelka a její zaměstnanec-cizinec podepíší DPČ mezi sebou, musí též klientka coby zaměstnavatel **nahlásit nástup cizince do zaměstnání na úřadu práce. Tuto oznamovací povinnost má zaměstnavatel i přesto, že dotýčný zaměstnanec má v České republice trvalý pobyt.** Na úřadu práce (v lokalitě sídla provozovny/obchodu zaměstnavatele) k tomu poskytne tamní úředník příslušný formulář.

Výsledek

Klientka byla srozuměna s možnostmi i formami pracovních smluv – při zaměstnání pomocníka již bude vědět, jaké smlouvy jsou v její situaci nejvhodnější a co je její povinností.

Kauza č. 4 – Odjezd na delší dobu mimo ČR

Problém

Do poradny přichází vietnamský klient s dotazy ohledně podnikání a svého odjezdu mimo ČR. Pán je v ČR třetím rokem, má dlouhodobý pobyt za účelem podnikání, živnostenské oprávnění a provozuje obchod s potravinami, kde mu s prodejem pomáhá jeho manželka. Za týden chce z ČR odcestovat na 3 měsíce do Vietnamu, protože musí vyřešit některé věci spojené s prodejem jeho tamní nemovitosti.

Od vietnamských zprostředkovatelů slyšel, že může odletět bez jakéhokoli oznámení svého odjezdu českým úřadům. Ale slyšel i jiné názory, takže si není jistý a neví, jak správně postupovat.

Zázemí kauzy

Vietnamci přijíždějící do ČR nemají žádné ponětí o právu a společnosti (a o českém právu a naší společnosti), proto se často nevědomky dopouštějí omylů, které mohou mít fatální následky. V důsledku neznalosti českých zákonů i jazyka spoléhají při jakékoli komunikaci s vnějším světem na vietnamské zprostředkovatele. Náš klient dělal to samé – všechno okolo svého podnikání vyřizoval přes zprostředkovatele – ti však bohužel nebyli profesionálové, neměli správné informace a radili špatně. Řekli pánovi, ať klidně odjede v tichosti, jen si zajde na živnostenský úřad pozastavit živnost, aby nemusel platit sociální pojištění. Což je věc, která se nedoporučuje.

Nejenom on, také další Vietnamci se mnohdy rozhodují mezi odjezdem a udržením podnikání v ČR. Setkali jsme se např. s případem, kdy klient s dlouhodobým pobytem přestal platit zálohy na sociálním pojištění s tím, že si za rok vydělá dostatek peněz, pak odjede do Vietnamu a do ČR se už nevrátí. To se ovšem nestalo - po roce si uvědomil, že zdejší život mu vyhovuje více, ale také zjistil, že na sociální pojištění dluží víc, než by měl, protože nepočítal s penále a dalšími sankcemi.

Práce s klientem

Náš klient má dlouhodobý pobyt za účelem podnikání a měl by si uvědomovat rizika, které jsou s tímto pobytem a podnikáním spojena. Proto mu byly vysvětleny následující skutečnosti:

- Jeho účel pobytu je podnikání. Kdyby pozastavil živnost, znamenalo by to, že nesplní svůj účel pobytu, což může být důvod k jeho ukončení!
- Pokud sám odjede, znamená to, že musí také přerušit provozovnu. Dle zákona je OSVČ člověk, který podniká na vlastní zodpovědnost, a proto pokud není v ČR, nikdo za něho nemůže a ani nesmí podnikat.
- Musí si hlídat platnost karty pobytu, aby mu během 3 měsíců ve Vietnamu nevyprchala lhůta pro podání žádosti o prodloužení dlouhodobého pobytu (za účelem podnikání).
- Měl by dát plnou moc blízkým osobám k vyřizování administrativních věcí v rámci OSSZ (Okresní správa sociálního zabezpečení), nájemní smlouvy, finančního úřadu, české pošty, OAMP (Odbor azylové a migrační politiky) apod.

Výsledek

Klient přišel do poradny včas – získáním správných informací předešel špatnému rozhodnutí, jež mu mohlo velmi zkomplikovat život a podnikání v ČR.

Kauza č. 5 – Správní vyhoštění

Problém

Do poradny přichází nešťastný vietnamský mladík, jenž obdržel výjezdní příkaz, protože mu vypršela lhůta pro podání žádosti o prodloužení dlouhodobého pobytu za účelem studia. Vše měl na starosti jeho zprostředkovatel, který byl zároveň tím, kdo mu zařídil cestu do ČR. Tento zprostředkovatel měl rovněž všechny klientovy doklady v originále u sebe, měl od klienta i podepsanou plnou moc k zastupování na OAMP a dalších úřadech.

Když dorazil klient do poradny, ani nevěděl, jaké doklady musí mít u sebe. Samozřejmě nevěděl ani to, co už s nimi udělal nebo neudělal jeho zprostředkovatel. Věděl pouze to, že před měsícem ho v MHD zkontrolovali policisté a ti zjistili, že nemá oprávnění pobývat na území ČR. Přes tlumočníka na výslechu se dozvěděl, že mu vypršela doba, kdy měl možnost si podat žádost o prodloužení pobytu. Dostal tedy výjezdní příkaz na 30 dní. Hned potom klient volal svému zprostředkovateli, od něž sice dostal příslib, že to napraví, neřekl už ale, jakým způsobem.

Zázemí kauzy

Vietnamci, kteří v poslední době do ČR přijíždějí, nemají téměř žádné informace o tom, co je v ČR čeká. Většinou jsou závislí na konkrétním člověku - zprostředkovateli, který jim vše zařizuje, k čemuž si od nich nechává podepsat všeobecnou plnou moc. Problém nastává tehdy, když zprostředkovatel - ať už s úmyslem či neúmyslně - zapomene a nevyřídí nutné náležitosti k pobytu daného klienta - cizince. Důsledky pochopitelně vždy padají na samotné klienty, kteří obvykle vůbec nevědí, co se stalo. Žádný z vietnamských zprostředkovatelů totiž ze zásady neříká svým klientům, co pro ně dělá, kdy, kde a jakým způsobem. Zprostředkovatelé úmyslně vytvářejí a podporují naprostou závislost klientů na nich z jednoduchého důvodu - aby klientelu neztratili. Navíc Vietnamci, kteří se do ČR dostávají, nemají prázdné informace o tom, jak vypadá česká legislativa. Od samého počátku spoléhají na zprostředkovatele, že jim vše vyřídí, neboť mu za to také nemalou částkou zaplatili.

Mnozí z cizinců, kteří pobývají na našem území, se dostávají do konfliktu s platnými právními předpisy. Někteří z důvodu spáchání závažného trestného činu, mnozí však pouze proto, že například přišli na policejní služebnu poslední možný den lhůty pro prodloužení pobytu a už na ně zkrátka nevyšla řada. Následujícího dne už jim pak policie pobyt neprodlouží. I po několikaletém pobytu se tak jednoduše mohou ocitnout na našem území bez povolení, což se neodpouští. V této situaci zbývá jen krůček k tomu, aby jim cizinecká policie udělila správní vyhoštění. Udělené správní vyhoštění pak v podstatě znamená konec všem nadějím na legální pobyt v České republice.

Informační podpora

Institut správního vyhoštění představuje zásadní a determinující faktor života mnohých migrantů na našem území. Je upraven zákonem o pobytu cizinců, který podrobně stanoví, za jakých okolností policie přistoupí k udělení správního vyhoštění, či kdy naopak takové rozhodnutí vydat nemůže. Správní vyhoštění je nedobrovolné ukončení pobytu cizince na území ČR ze sankčních důvodů. Může jít o správní vyhoštění z přechodného pobytu na území ČR, nebo o správní vyhoštění cizince s povolením k trvalému pobytu v ČR. V zákoně o pobytu cizinců je správní vyhoštění definováno jako ukončení pobytu cizince na území ČR, které je spojeno se stanovením doby vycestování z území ČR a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území ČR (tato doba je stanovena dobou platnosti rozhodnutí o vyhoštění).

Druhy správního vyhoštění

1) Správní vyhoštění z přechodného pobytu na území ČR

Rozhodnutí o správním vyhoštění vydává policie a stanovuje dobu, po kterou cizinec nesmí vstoupit na území států Evropské unie. Cizinec je také zařazen do informačního systému států EU. Tato doba může být:

- až na 10 let, pokud hrozí, že by cizinec ohrozil bezpečnost státu, nebo pokud je nebezpečí, že bude cizinec závažně narušovat veřejný pořádek;
- až na 5 let, pokud má doklad padělaný, kradený, nebo neplatný, pokud je zaměstnán bez oprávnění k pobytu nebo bez pracovního povolení, neporobí-li se kontrole, nebo překročí hranice státu v úkrytu či mimo hraniční přechod, porušuje-li právní předpis;
- až na 3 roky, pokud je na území bez cestovního dokladu, bez víza, pokud nepravdivými informacemi ovlivňuje správní řízení, nebo pokud své okolí ohrožuje závažnou nemocí.

2) Správní vyhoštění cizince s povolením k trvalému pobytu na území ČR

Policie vydává rozhodnutí o správním vyhoštění cizince a určuje dobu, po kterou mu není cizinci umožněn vstup na území ČR.

Doba vyhoštění může být 10 let, pokud by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu, nebo pokud hrozí závažné narušování veřejného pořádku. Vyhoštění na 3 roky může být stanoveno, pokud cizinec nesplní povinnosti uložené zákonem.

Funkce správního vyhoštění

V případech, jež jsou odůvodněné, lze stanovit dobu pro vycestování v rozmezí 7 až 60 dní. Horní hranice této lhůty je poměrně vysoká kvůli požadavkům evropského práva. Je tomu tak z důvodu návratové směrnice, v níž postačuje horní hranice lhůty pro vycestování pouhých 30 dní. Doba pro

vycestování se ovšem nestanoví v případě, je-li cizinec zajištěn. V odůvodněných případech lze rozhodnutím stanovit hraniční přechod pro vycestování z území.

Správním vyhoštění tedy ve své podstatě znamená ukončení pobytu cizince na území ČR na základě rozhodnutí cizinecké policie. Pokud je cizinci uděleno toto rozhodnutí, zároveň s ním se stanovuje lhůta, po kterou nesmí na našem území pobývat. Vyhoštění není způsobem trestu za trestný čin spáchaný na našem území (vyhoštění = trest podle českého trestního zákoníku, který může postihnout pouze cizince a vztahuje se vždy na celé území ČR; jeho účelem je zabránit pachateli v páchání další trestné činnosti na tomto území, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, anebo jiný obecný zájem), ale pojí se s porušováním pobytových předpisů v různé míře.

Důvody správního vyhoštění

Na jejich základě vydává policie rozhodnutí o správním vyhoštění. V cizineckém zákoně jsou taxativně vymezeny důvody (§ 119, § 120), na jejichž základě policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění, ať už se jedná o to, že cizinec podle mínění policie narušil veřejný pořádek nebo ohrozil veřejné zdraví, je zaměstnán v rozporu s právními předpisy či pobývá-li na území bez cestovního dokladu. Zákon také specifikuje podmínky, za kterých lze různým vyjmenovaným kategoriím osob vydat rozhodnutí o správním vyhoštění (např. jiná je situace u občana EU a jeho rodinného příslušníka, jiná u cizince, který zde pobývá na dlouhodobé vízum za účelem studia apod.). Tato správní rozhodnutí se liší délkou působení dle závažnosti přestupku. Délka je stanovena ve lhůtách s maximálním limitem tří, pěti a deseti let.

Odvolání proti rozhodnutí

Proti rozhodnutí o udělení správního vyhoštění připouští zákon možnost odvolat se ve lhůtě do 5 dnů od oznámení tohoto rozhodnutí. Pokud je i toto odvolání zamítnuto, lze proti němu do 10 dnů podat žalobu. Tato žaloba však není přípustná, pokud se cizinec před zahájením řízení o správním vyhoštění zdržoval na území nelegálně.

Dobrovolný návrat

Je-li to ve veřejném zájmu, může nést náklady spojené s návratem cizince do země původu stát. Program dobrovolných návratů nabízí migrantům, kteří porušili pobytový režim, možnost důstojného a bezpečného návratu domů na náklady ČR. Jde o poskytnutí alternativního řešení situace lidem, kterým hrozí nebezpečí nuceného návratu (deportace). Díky programu je možné se vrátit domů jako běžný turista. Úřady v zemi návratu nejsou informovány o příjezdu daného navrátilce ani o okolnostech jeho pobytu v ČR.

Dobrovolné návraty realizuje ve spolupráci s mezinárodními (IOM: International Organization for Migration - Mezinárodní organizace pro migraci) a neziskovými organizacemi na základě § 54a zákona č.325/1999 Sb., o azylu Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ČR. SUZ je především provozovatelem přijímacích, pobytových a integračních azylových středisek i zařízení pro zajištění cizinců. V nich poskytuje zejména ubytovací, stravovací, psychologické, sociální a vzdělávací služby. V osmi krajích je SUZ také zřizovatelem poradenských, informačních a školicích center na podporu integrace cizinců.

Dle zákona č. 325/1999 Sb. o azylu, v platném znění, je program určen pro:

- cizince, který nepodal žádost o udělení mezinárodní ochrany ve lhůtě podle § 10 zákona, na základě jeho písemné žádosti podané v průběhu této lhůty;
- žadatele o udělení mezinárodní ochrany na základě jeho písemné žádosti; nebo
- cizince na základě jeho písemné žádosti podané po dobu běhu lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí ministerstva podle § 32 odst. 1 nebo 2, do 7 dnů po nabytí právní moci rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí ministerstva podle zvláštního právního předpisu, po dobu běhu lhůty k podání kasační stížnosti, v průběhu řízení o kasační stížnosti nebo do 24 hodin po nabytí právní moci rozhodnutí o kasační stížnosti do země původu nebo do bezpečné třetí země.

V případě, že je dobrovolný návrat realizován, ČR zajistí a uhradí letenku či jízdenku do země původu, přímou asistenci při odjezdu a poradenství. V případě, že není možné zajistit dopravu až do cílové destinace, je vyplácen základní příspěvek na dopravu v cílové zemi. Dále v případě zájmu poskytuje program ubytování po dobu vyřizování dobrovolného návratu, stravu/příspěvek na stravu a další nezbytnou asistenci (asistence při zajištění cestovního dokladu v případě jeho absence nebo neplatnosti, zajištění odvozu na místo vycestování z ČR, asistenci během případného přestupu v cizí zemi atd.).

Žádost o registraci do programu se podává Ministerstvu vnitra ČR na některém z pracovišť Správy uprchlických zařízení (SUZ) či Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva Vnitra (OAMP MV ČR). V případě, že zde již **migrant z různých důvodů pobývá nelegálně**, může se obrátit na již zmíněnou **Mezinárodní organizaci pro migraci** (IOM Praha), jež do návratové politiky ČR rovněž zapojila a výrazně se angažuje při obstarávání dokladů potřebných pro návrat a komunikuje se zastupitelskými úřady i mimo ČR. Program zajišťuje asistenci pracovníků IOM během odbavení k odletu, v tranzitních bodech, i na letišti v cílové zemi. IOM se také snaží nabídnout k dobrovolným návratům různé typy reintegračních programů po návratu, které mají zajistit udržitelný návrat, jako je pracovní

poradenství, podpora v začátcích drobného podnikání, rekvalifikační kurzy aj. O výsledku zařazení do programu a o tom, zda bude letenka uhrazena, je žadatel o dobrovolný návrat obratem vyrozuměn.

Práce s klientem

Klienta jsme vyzpovídali, abychom získali dostatečné informace o tom, jak se do ČR dostal a kde se svým zprostředkovatelem všude byl. Dozvěděli jsme se, že ve Vietnamu studoval na střední škole a jeho přátelé plánovali studovat v zahraničí, proto se začal podobnou myšlenkou také zabývat. Pocházel z rodiny tzv. střední třídy a jeho rodiče měli úspory, proto se rozhodli do studia svého syna investovat. Na internetu si našel několik nabídek, ale žádná nebyla cenově dostupná. Nakonec narazil na web, který nabízel studium v ČR na vysokých školách v Praze. Zkontaktoval a domluvil si schůzku s majitelem firmy. Dostal nabídky škol, nabídku služeb apod. Ihned zaplatil zálohu a jen čekal na další formality. Po 8 měsících vyřizování dostal konečně povolení odcestovat do ČR. V ČR na něho čekal jistý muž, který měl na starosti nově příchozí vietnamské studenty. Tento zprostředkovatel už žil v ČR poměrně dlouhou dobu. Ihned ho odvezl na kolej, zaregistroval jej a následně klient nastoupil do školy na svůj obor.

Vše nejprve probíhalo v pořádku. Student byl v kontaktu se zprostředkovatelem ještě 2 měsíce, ale postupně si našel vietnamské přátele, kteří mu drobné formality pomáhali vyřizovat, takže služeb zprostředkovatele již nepotřeboval. Uběhl rok a klient věděl, že mu končí vízum. Zkontaktoval tedy zprostředkovatele se žádostí, aby mu prodloužení víza vyřídil. Dohodli se na poplatku a zprostředkovatel přišel s klientem vyplnit první formuláře. Student si všiml, že v žádosti, kterou podepisoval, byla i zelená žádost vztahující se k pobytu. Student dostal od zprostředkovatele slib, že žádost bude podána, a klienta zkontaktuje, jakmile se objeví nějaká další nutná procedura.

Uběhl měsíc, ale klient neobdržel o svém stavu pobytu žádnou informaci. Byl toho názoru, že když za služby již zaplatil, tak bude mít jistě vše v pořádku vyřízené. Nevyznal se v procesu prodloužení pobytu, takže ani nevěděl, co zprostředkovatel už udělal či neudělal. Jednou si zapomněl koupit jízdenku na cestu MHD a přišel na něj revizor. Přítomná policejní kontrola následně zjistila, že klient nemá oprávněný pobyt v ČR, protože si nepodal žádost o prodloužení dlouhodobého pobytu v zákonem stanovené lhůtě. Byl tedy odvezen na stanici cizinecké policie a absolvoval zde výslech, na jehož základě dostal správní vyhoštění z ČR a výjezdní příkaz na 30 dní.

Klient byl srozuměn s tím, že cizinci se správním vyhoštěním musejí opustit nejenom Českou republiku, ale také nesmějí pobývat na území Evropské Unie. Může se odvolat proti správnímu rozhodnutí o vyhoštění pouze v případě, má-li klient nějakou překážku bránící odcestování z ČR.

Může jí být např. vyživovací povinnost vůči někomu v ČR, nebo pokud by měl jeho odlet dopad na někoho blízkého v ČR atd. Klient však žádnou podobnou polehčující překážku k odcestování z ČR neměl a pokračovat ve studiu bez víza nemůže – zákon je bohužel jasně nadefinovaný a neznalost zákona neomlouvá, resp. neznalost zákona a slepá důvěra ve zprostředkovatele způsobila, že se klient stal nelegálním migrantem. Jediná možná pomoc tomuto klientovi bylo doporučení dobrovolného návratu, který mu umožní bezplatný návrat do Vietnamu.

Výsledek

V případě našeho klienta bylo již pozdě na jakoukoli nápravu jeho pobytové situace. Mohl mu být doporučen pouze program dobrovolných návratů v rámci Mezinárodní organizace pro migraci (IOM Praha), který mu v případě jeho zařazení do něj uhradí cestu do vlasti a zajistí její bezpečný a důstojný průběh. Klient se nakonec rozhodl podat žádost o zařazení do zmíněného programu i proto, že nemá dostatek financí k zakoupení letenky z vlastních prostředků.

Kauza č. 6 – Trvalý pobyt I.

Problém

Do poradny přichází vietnamský manželský pár. Oba mají trvalý pobyt v ČR, avšak jejich pobytovému průkazu skončí za měsíc platnost. Svěřili se, že za "prodloužení trvalého pobytu" museli platit v minulosti zprostředkovatelům hodně peněz. Proto se tentokrát raději obrátili na naši poradnu, aby získali přehled a informace o tom, kolik ve skutečnosti "prodloužení trvalého pobytu" stojí.

Zázemí kauzy

Vietnamci mají určité povědomí o tom, že si pobyt musejí prodlužovat - jako v případě dlouhodobého pobytu za určitým účelem, kde je třeba podat žádost o prodloužení pobytu s veškerými náležitostmi, a čekat na schválení. V případě trvalého pobytu však mají zmatek. Vietnamští zprostředkovatelé za tuto službu požadují až 10 000 Korun. A nikdy „neprozrazují“ postup toho, co se při nutnosti prodloužení byt jen průkazu s povolením k trvalému pobytu musí udělat.

Informační podpora

Žádost o prodloužení doby platnosti průkazu o povolení k pobytu se podává na pracovišti MV ČR na k tomu určenému tiskopisu žádosti. Cizinci musí žádost o prodloužení doby platnosti průkazu podat **ve lhůtě 90 dnů před skončením jeho platnosti**.

Pokud podání žádosti o prodloužení doby platnosti průkazu v zákonné lhůtě zabrání důvody na vůli cizince nezávislé, je cizinec povinen požádat o prodloužení doby platnosti do 3 pracovních dnů po zániku těchto důvodů. Tyto důvody cizinec prokáže. Pokud není žádost podána v zákonné lhůtě a není zde překážka na vůli cizince nezávislá, bude opožděné podání žádosti o prodloužení doby platnosti průkazu o povolení k pobytu posouzeno jako přestupek a může mu být udělena pokuta.

K žádosti o prodloužení doby platnosti průkazu cizinec doloží:

- **cestovní doklad** (s vyznačeným pobytovým štítkem)
- **současný průkaz o povolení k pobytu**, byl-li mu vydán jako samostatný doklad

Žádost může za cizince podat i jiná osoba k tomuto úkonu zmocněná. Z plné moci musí vyplývat, že je sepsána za tímto účelem. Podpisy na plné moci nemusí být úředně ověřeny. V případě, že cizinec žádost nepodá osobně, bude vyzván, aby se dostavil osobně k pořízení biometrických údajů. Pokud cizinec žádost podal na pracovišti MV ČR, které nemá technické zařízení k pořízení biometrických údajů, bude vyzván, aby se k jejich pořízení dostavil na příslušné pracoviště. Doporučuje se, aby se cizinec k pořízení biometrických údajů u příslušného pracoviště objednal, a to co nejdříve.

Na pracovištích OAMP Ministerstva vnitra bylo od 4. července 2011 zahájeno vydávání **biometrických údajů do průkazů k pobytu cizinců** ze třetích zemí. **Nové průkazy mají podobu ID karty** s nosičem biometrických údajů.

Biometrické údaje pořizují vybraná pracoviště Ministerstva vnitra vybavená speciálním technickým zařízením. Pokud cizinec žádost podal na pracovišti MV ČR, které nemá technické zařízení k pořízení biometrických údajů, bude vyzván, aby se k jejich pořízení dostavil na příslušné pracoviště. **Doporučuje se, aby se cizinec k pořízení biometrických údajů u příslušného pracoviště objednal, a to co nejdříve.** Průkazy o povolení k pobytu vydané před datem účinnosti této změny, tj. před 1. květnem 2011, zůstávají platné až do vypršení data jejich platnosti či změny údajů v nich uvedených, poté budou nahrazeny průkazy s biometrickými údaji.

Nový biometrický průkaz není vystaven na počkání, cizinec bude k jeho převzetí vyzván. Při vyzvednutí nového biometrického průkazu je nutno zaplatit správný **poplatek ve výši 2500 Kč – hradí se formou kolkových známek.**

Práce s klientem

Klientům byly vysvětleny základní informace o daném pobytu: trvalý pobyt je doslova trvalý, proto se nemusí prodlužovat; platnost končí pouze průkazu. Za účelem jeho prodloužení se klient může dostavit sám na pobočky OAMP s vyplněnou žádostí o povolení k pobytu. Lhůta, kterou musí dodržet, je 90 dní před skončením platnosti průkazu. Ze zákona vyplývá, že pokud není žádost podána v zákonné lhůtě a není zde překážka na vůli cizince nezávislá, bude opožděné podání žádosti o prodloužení doby platnosti průkazu o povolení k pobytu posouzeno jako přestupek a může mu být udělena pokuta. Klient musí doložit k žádosti ještě cestovní doklad, na kterém je vyznačen pobytový štítek, a průkaz s povolením k pobytu, kterému končí platnost.

Za poplatek **vydání nové karty pobytu se platí 2500 Kč ve formě kolkových známek.** V případě, že cizinec oznámí jakoukoli změnu v pobytu, nejčastěji se to stává u trvalého bydliště, bude potřeba požádat o vydání nové karty s povolením pobytu. Poplatek se však v tomto případě sníží na 1000 Kč, v podobě kolkových známek.

Výsledek

Klienti dostali potřebné informace a pochopili, jaké jsou postupy při žádosti o získání nových ID karet s povolením k trvalému pobytu. Žádost si podají sami – bez zbytečného poplatku zprostředkovateli, jehož služeb už nebudou potřebovat.

Kauza č. 7 – Trvalý pobyt II.

Problém

Do poradny přichází vietnamská klientka se žádostí o radu, jak má postupovat při žádosti o trvalý pobyt v ČR. V současné době má dlouhodobý pobyt na území ČR za účelem podnikání. V ČR však již pobývá od roku 2007, má tudíž nárok si o trvalý pobyt zažádat.

Informační podpora

Cizinci, kteří splňují **5 let nepřetržitého pobytu na území ČR**, mají podle zákona právo požádat si o trvalý pobyt. Pouze cizincům, kteří mají dlouhodobý pobyt za účelem studia, se započítává jen polovina doby jejich pobytu v ČR během studia.

Vyplněná žádost o trvalý pobyt se podává na Odboru azylové a migrační politiky (OAMP) MV ČR podle místa hlášeného pobytu. Vyplněná žádost **musí být podána vždy osobně**.

Podle zákona jsou náležitosti žádosti o trvalý pobyt následující:

- 1) Cestovní doklad;** tím může být cestovní doklad uznaný Českou republikou, průkaz totožnosti občana Evropské unie, cizinecký pas s územní platností ve všech státech světa, cestovní průkaz totožnosti, nebo cestovní doklad vydaný Českou republikou na základě mezinárodní smlouvy, náhradní cestovní doklad Evropské unie.
 - Je třeba zkontrolovat **platnost cestovního dokladu**; cestovní doklad je neplatný, pokud uplynula doba platnosti v něm uvedená, byl poškozen tak, že zápisy v něm uvedené jsou nečitelné, obsahuje nesprávné údaje nebo neoprávněné provedené změny (např. jména před sňatkem), nebo fotografie v dokladu neodpovídá skutečné podobě držitele.
 - U žadatele mladšího 15 let, který nemá vlastní cestovní doklad, postačí předložení cestovního dokladu zákonného zástupce (rodiče), ve kterém je zapsán.
- 2) 2x fotografie o rozměrech 35 mm x 45 mm,** jež odpovídají podobě osoby v době podání žádosti.
- 3) Doklad o zajištění ubytování;** tento se může dokazovat několika způsoby:
 - a) Doklad o vlastnictví bytu nebo domu:** takovým dokladem bude originál nebo úředně ověřená kopie výpisu z katastru nemovitostí nebo kupní smlouva s vyznačenou doložkou o vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí. Správní orgán přijme i výpis z veřejně přístupné internetové databáze katastru nemovitostí, popř. prohlášení o vlastnictví nemovitosti s přesným uvedením obce, části obce a čísla popisného či evidenčního a u bytu s uvedením čísla jednotky, pod nímž je byt veden v katastru nemovitostí; pokud však na základě těchto dokladů nebude možné vlastnictví nemovitosti řádně ověřit, vyžádá správní orgán od cizince některý z výše uvedených dokladů.

Pokud je žadatel podílovým spoluvlastníkem nemovitosti, nebo vlastníkem nemovitosti ve společném jmění manželů, není třeba souhlas dalších podílových spoluvlastníků nemovitosti či druhého z manželů.

Pokud cizinec doloží, že jeho manžel je vlastníkem nemovitosti, která není ve společném jmění manželu a mají-li v této nemovitosti manželé společné bydli (rodinnou domácnost), není třeba potvrzení manžela cizince o souhlasu s jeho ubytováním. Obdobně je tomu v případě, kdy je žadatelem nezletilé dítě žijící v rodinné domácnosti s rodičem, který je vlastníkem nemovitosti, tj. dostačí prokázání vlastnictví nemovitosti rodičem, aniž by byl vyžadován další doklad (např. potvrzení rodiče dítěte o souhlasu s jeho ubytováním).

b) Doklad o oprávněnosti užívání bytu nebo domu; takovým dokladem je zejména originál či ověřená kopie nájemní smlouvy, podnájemní smlouvy, smlouvy o ubytování či smlouvy s obdobným obsahem. Podmínkou je platnost smlouvy (např. v případě smlouvy na dobu určitou předložení dodatku o jejím prodloužení).

Pokud je jako doklad o zajištění ubytování předložena podnájemní smlouva uzavřená mezi žadatelem a nájemcem bytu dle § 2274 až 2278 občanského zákoníku, je třeba doložit rovněž doklad prokazující existenci nájemní smlouvy mezi vlastníkem nemovitosti a nájemce, se kterým má žadatel uzavřenou podnájemní smlouvu (nejčastěji současné doložení nájemní smlouvy). Není však již třeba dokládat souhlas pronajímatele s uzavřením podnájemní smlouvy.

Zákonnou podmínkou platnosti smlouvy není úřední ověření podpisů smluvních stran.

Pokud žadatel doloží nájemní smlouvu, v rámci níž sice není nájemcem, ale je v ní výslovně uveden jako člen nájemcoví domácnosti, lze takový doklad považovat za dostačující, aniž by byl vyžadován další souhlas pronajímatele s ubytováním této osoby v bytě.

Pokud žadatel doloží nájemní smlouvu, kde nájemcem je jeho manžel nebo jeho rodič, je-li žadatelem nezletilé dítě, není již potřeba další doklad a stačí jen nájemní smlouva, i když v ní žadatel není výslovně uveden. Není již třeba potvrzení manžela, resp. rodiče nezletilého cizince o souhlasu s jeho ubytováním ani souhlasu pronajímatele s ubytováním tohoto žadatele v bytě.

Je-li žadatel tzv. společným nájemcem, tj. nájem je tzv. společným nájmem ve smyslu § 2270 občanského zákoníku, platí, že žadatel nepotřebuje souhlas ostatních společných nájemců bytu. Nájemní právo (a s ním spojené právo užívání bytu) mu svědčí již z titulu společného nájmu.

c) *Písemné potvrzení vlastníka nebo oprávněného uživatele bytu nebo domu o souhlasu s ubytováním cizince:*

- musí být opatřeno jeho úředně ověřeným podpisem, pokud není podepsáno před zaměstnancem MV ČR.
- nemusí být opatřeno jeho úředně ověřeným podpisem, pokud se jedná o žádost vydání potvrzení o přechodném pobytu občana EU nebo o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.
- nemusí být rovněž opatřeno jeho úředně ověřeným podpisem, pokud je podáváno elektronicky. V takovém případě však musí být potvrzení v elektronické podobě podepsáno uznávaným elektronickým podpisem vlastníka nebo oprávněného uživatele bytu nebo domu, nebo musí být dodáno i bez elektronického podpisu, ale prostřednictvím datové schránky osoby, která je vlastníkem nebo oprávněným uživatelem bytu nebo domu. Podrobné informace najdete níže v sekci Elektronické potvrzení o zajištění ubytování.

Pokud se jedná o **podílové spoluvlastnictví nebo společné jmění manželů**, MV ČR takový doklad přijme, i když na potvrzení není podpis dalších spoluvlastníků (většiny podle podílu na nemovitosti) nebo podpis druhého z manželů, aniž by vyžadoval souhlas dalších spoluvlastníků nemovitosti či druhého z manželů, a to s ohledem na § 574 a § 586 občanského zákoníku. Pokud osoba, která potvrzuje ubytování, je tzv. společným nájemcem, tj. nájem bytu je tzv. společným nájmem ve smyslu § 2270 občanského zákoníku či u společného nájmu bytu manželů § 745 občanského zákoníku, platí, že je dostačující doložit souhlas (resp. podpis na potvrzení) jednoho ze společných nájemců, resp. Jednoho z manželů, a to s ohledem na § 574, § 586 a § 748 občanského zákoníku.

Pokud **poskytovatel ubytování není vlastníkem, ale oprávněným uživatelem bytu nebo domu** (např. nájemcem), je třeba jako součást náležitosti žádosti – dokladu o zajištění ubytování – doložit oprávněnost poskytnout ubytování, a to předložením dokladu tuto skutečnost prokazujícím, zejména předložením **platné nájemní smlouvy mezi nájemcem a vlastníkem nemovitosti** nebo jiným dokladem, kterým vlastník nemovitosti potvrdí existenci oprávněnosti užívání bytu nebo domu ubytovatelem.

Pokud potvrzení o zajištění ubytování nepodepisuje přímo vlastník nebo oprávněný uživatel bytu nebo domu, ale zmocní k podpisu potvrzení jinou osobu, musí být toto zmocnění v řízení rovněž doloženo a podpis vlastníka nebo oprávněného uživatele bytu nebo domu na takové plné moci **musí být úředně ověřen**.

Pokud je vlastníkem nebo oprávněným uživatelem bytu nebo domu osoba právnická (např. obchodní společnost) a potvrzení jejím jménem podepisuje fyzická osoba oprávněná jejím jménem vystupovat (např. jednatel s.r.o.), platí i v tomto případě, že podpis fyzické osoby podepisující potvrzení musí být úředně ověřen (i přesto, že je např. potvrzení opatřeno razítkem právnické osoby).

d) Elektronické potvrzení o zajištění ubytování; v případě elektronického potvrzení o zajištění ubytování musí být potvrzení podepsáno uznávaným elektronickým podpisem oprávněné osoby, nebo dodáno bez jejího elektronického podpisu, ale prostřednictvím její datové schránky. Potvrzení doručované bez uznávaného elektronického podpisu prostřednictvím datové schránky musí tedy být vždy doručeno správnímu orgánu prostřednictvím datové schránky ubytovatele (oprávněné osoby). Potvrzení, které je opatřeno uznávaným elektronickým podpisem, může zaslat ubytovatel (oprávněná osoba), ale rovněž cizinec, kterému ho ubytovatel poskytne. Pokud bylo potvrzení s uznávaným elektronickým podpisem poskytnuto ze strany ubytovatele cizinci, může cizinec toto potvrzení doložit při podání žádosti též na technickém nosiči (např. flash disk). Pro potvrzení o zajištění ubytování splňující uvedené podmínky platí, že není třeba úředně ověřený podpis oprávněné osoby.

Pokud je žádost cizince podávána na území pracovišti MV ČR, potvrzení o souhlasu s ubytováním cizince lze podat elektronicky na elektronickou podatelnu MV ČR posta@mvcz.cz nebo prostřednictvím datové schránky na ID adresu MV ČR [6bnaawp](#). Pokud je žádost cizince podávána na zastupitelském úřadu, potvrzení o souhlasu s ubytováním cizince lze podat elektronicky na elektronickou podatelnu MZV ČR epodatelna@mzv.cz nebo prostřednictvím datové schránky na ID adresu [e4xaaxh](#). Zpráva musí obsahovat přesné určení zastupitelského úřadu nebo generálního konzulátu, kde bude žádost podána. Bez označení ZÚ/GK nelze potvrzení doručit.

Dokument musí být zaslán na ZÚ/GK PŘED podáním žádosti v dostatečném časovém předstihu!

4) Prostředky k pobytu pro účely trvalého pobytu

- Prostředky k pobytu na území ČR se v tomto případě prokazují na základě speciálních ustanovení zákona o pobytu cizinců, a to **předložením dokladu prokazujícím úhrnný měsíční příjem žadatele a společně s ním posuzovaných osob** pobývajících na území ČR.

- Celková částka, jejíž výši musí doložený úhrnný měsíční příjem splňovat pro účely doložení dokladu o zajištění prostředků povolení k trvalému pobytu, je **součet částek životního minima žadatele a společně s ním posuzovaných osob** (členů rodiny) podle níže uvedených kritérií a odpovídající částky normativních nákladů na bydlení.
- Za příjem se považuje příjem započitatelný podle zákona o životním a existenčním minimu, **s výjimkou jednorázového příjmu, přídavku na dítě, podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci a dávek v systému pomoci v hmotné nouzi**; pro účely výpočtu příjmu se § 8 odst. 2 až 4 zákona o životním a existenčním minimu nepoužije.
- Pro tyto účely je třeba prokázat **úhrnný měsíční příjem cizince**, který současně splňuje **požadavky pravidelnosti a stálosti** takového příjmu. Za prokázání takového příjmu tedy nelze považovat předložení jednorázového výpisu z účtu o zůstatku na účtu.
- Požadovaný úhrnný měsíční příjem pro účely žádosti o trvalý pobyt je třeba předložit **doklady o příjmech jak cizince, tak všech s ním společně posuzovaných osob**, kteří nějaký příjem mají. Příjmy ostatních členů rodiny není nutné vyžadovat v případě, že doložený příjem žadatele plně pokrývá výši stanovenou zákonem o pobytu cizinců.
- **Společně posuzované osoby**: rodiče a nezletilé nezaopatřené děti, manželé nebo partneři; za partnera se považuje také partner, se kterým občan členského státu Evropské unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů jiného členského státu Evropské unie, pokud tyto právní předpisy upravují vzájemnou vyživovací povinnost mezi partnery; rodiče a nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené, zletilé děti, pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt; to neplatí v případě, že tyto zletilé děti jsou společně posuzovány s manželem nebo partnerem nebo s osobou, se kterou společně užívají byt (pokud písemně neprohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby); jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které písemně prohlásí, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby, pokud tyto osoby, které jsou s cizincem společně posuzovány, pobývají na území.
- Pokud je žadatelem rodič nezletilého nezaopatřeného dítěte, které bylo rozhodnutím příslušného orgánu svěřeno do péče druhého rodiče, není toto dítě s žadatelem společně posuzováno.
- Pokud je žadatelem dítě, které žije ve společné domácnosti pouze s jedním rodičem, druhý rodič není společně posuzovanou osobou. Výživné vyplácené dítěti druhým rodičem, který s dítětem nežije ve společné domácnosti, je započitatelným příjmem dítěte pro účely žádosti.

- **Částka životního minima**

- Cizinec, který **není posuzován společně s jinými osobami**: částka životního minima jednotlivce činí dle nařízení vlády 409/2011 Sb. měsíčně 3 410 Kč.
- Cizinec, který **je posuzován společně s jinými osobami**: v tomto případě jsou částky životního minima odstupňovány podle pořadí osob. Pořadí posuzovaných osob se stanoví tak, že se nejdříve posuzují osoby, které nejsou nezaopatřenými dětmi, a poté nezaopatřené děti. V rámci každé z těchto skupin posuzovaných osob se pořadí stanoví podle věku od nejstarší po nejmladší osobu. Věkem osoby rozhodným pro stanovení částek životního minima je věk, kterého osoba dosáhne v kalendářním měsíci, za který je životní minimum zjišťováno.

Částka životního minima osoby, která je posuzována jako **první v pořadí**, činí měsíčně 3 140 Kč.

Částka životního minima osoby, která je posuzována jako **druhá nebo další v pořadí**, činí měsíčně:

- o 2 830 Kč u osoby od 15 let věku, která není nezaopatřeným dítětem,
- o 2 450 Kč u nezaopatřeného dítěte od 15 do 26 let věku,
- o 2 140 Kč u nezaopatřeného dítěte od 6 do 15 let věku,
- o 1 740 Kč u nezaopatřeného dítěte do 6 let věku.

- **Náklady na bydlení**: nejvyšší částka normativních nákladů na bydlení u žádostí podaných v období od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015 je podle nařízení vlády č. 327/2014 Sb.

- o 7 623 Kč u jedné osoby
- o 10 957 Kč u dvou osob v rodině
- o 14 903 Kč u třech osob v rodině
- o 18 674 Kč u čtyř a více osob v rodině

Pokud cizinec věrohodně prokáže, že na bydlení své a příp. s ním společně posuzovaných osob (členů rodiny) vynakládá jinou částku než tu, která je určena částkou normativních nákladů na bydlení, vypočítá se nutný měsíční příjem součtem částek životních minim (viz výše) a skutečných prokázaných nákladů na bydlení.

Náklady na bydlení tvoří nájemné nebo jiná částka placená za poskytnutí ubytování, a dále náklady za plyn, elektřinu, vodné, stočné, odvoz odpadu a centrální vytápění nebo za pevná paliva, pokud tyto náklady za plnění poskytovaná v souvislosti s užíváním bytu nebo jiného prostoru určeného k bydlení nejsou zahrnuty do nájemného, popř. do částky placené za poskytnutí ubytování.

- **Forma dokladu prokazující úhrnný měsíční příjem** cizince (popř. s ním společně posuzovaných osob)
 - jde-li o příjmy ze zaměstnání - potvrzení zaměstnavatele o konkrétní výši průměrného čistého měsíčního výdělku za předchozí kalendářní čtvrtletí, který musí dosahovat stanovené částky, a originál nebo ověřená kopie platné pracovní smlouvy (nebo potvrzení zaměstnavatele o skutečnosti, že zaměstnanec není ve výpovědní době a že jeho pracovní poměr trvá). Předložení pracovní smlouvy lze u tzv. vyslaného zaměstnance nahradit předložením tzv. vysílacího dopisu „mateřského“ zaměstnavatele, kterým byl vyslán. Potvrzení zaměstnavatele o konkrétní výši průměrného čistého měsíčního výdělku mohou nahradit i výplatní pásky za příslušné období, pokud však mají důkazní a vypovídací hodnotu.
 - jde-li o příjmy z podnikání (např. ze živnosti, podíly společníků v.o.s. či komplementářů k. s. na zisku) – platební výměr daně z příjmu vystaveného správcem daně za poslední zdaňovací období (z moci úřední či na žádost daňového subjektu) v souladu § 140 odst. 1 a 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Dále je třeba pro účely stanovení čistého příjmu dané osoby doložit doklad z okresní správy sociálního zabezpečení o výši zaplaceného pojistného na sociální zabezpečení a na státní politiku zaměstnanosti za příslušné zdaňovací období, a dále jde-li o doklad osoby, která je účastníkem veřejného zdravotního pojištění (např. cizinec s trvalým pobytem jako společně posuzovaná osoba, člen rodiny), je třeba doložit také doklad o výši zaplaceného pojistného na všeobecném zdravotním pojištění.
 - jde-li o osobu, která má příjmy ze zisku obchodní společnosti (společník s. r. o., akcionář a. s., komanditista k. s.) či družstva, jichž je společníkem (příjem z kapitálového majetku) – zápis z valné hromady obchodní společnosti či členské schůze družstva, ze kterého bude zřejmé rozdělení zisku mezi společníky a doklad o zaplacení daně na základě zvláštní sazby daně podle § 36 odst. 2 zákona o daních z příjmů.
 - jde-li o osobu, která je statutárním orgánem či členem statutárního orgánu právnické osoby (např. jednatel s.r.o., člen představenstva či předseda družstva apod.) nebo jiného orgánu právnické osoby a má příjmy pouze za výkon této funkce (příjem ze závislé činnosti a funkčních požitků) – potvrzení příslušné právnické osoby o výši průměrného čistého měsíčního příjmu a doklad, ze kterého bude vyplývat nárok na odměnu a její výše příp. způsob odměňování (zejména smlouva o výkonu funkce podle § 66 odst. 2 obchodního zákoníku nebo zápis z valné hromady společnosti či členské schůze (nebo např. rozhodnutí jediného společníka s.r.o.

nahrazující zápis z valné hromady), popř. vnitřní předpis společnosti, ze kterého bude zřejmé stanovení odměn příslušného člena statutárního orgánu či jiného orgánu právnické osoby).

- jde-li o osobu, která jako člen družstva, společník nebo jednatel s. r. o. nebo komanditista k. s. vykonává práci pro společnost či družstvo a má z tohoto titulu příjem (příjem ze závislé činnosti a funkčních požitků) - potvrzení příslušné právnické osoby o výši průměrného čistého měsíčního příjmu a doklad, ze kterého bude vyplývat nárok na odměnu a její výše příp. způsob odměňování (např. pracovní smlouva, jde-li o pracovní vztah ke společnosti či družstvu).
- potvrzení o převodu finančních dávek vyplácených cizinci státem, jehož je občanem, nebo jiným státem, ve kterém jsou mu takové dávky vypláceny.
- pokud jde o příjmy, které nelze prokázat jinak (např. některým z výše uvedených způsobů), je možné předložit i výpisy z účtu vedeného v bance nebo jiné finanční instituci znějícím na jméno cizince, prokazující pravidelný a stálý měsíční příjem cizince alespoň za posledních 6 měsíců (může se jednat např. o začínajícího podnikatele, který ještě nepodal daňové přiznání, a tudíž nemůže doložit platební výměr daně z příjmu – může tedy doložit např. mimořádnou účetní závěrku, pokud ji dle zákona o účetnictví sestavoval a výpisy z účtu).

5) Doklad o zkoušce z ČJ je povinnou náležitostí žádosti o povolení k trvalému pobytu občana třetí země podle § 68 zákona o pobytu cizinců.

- Doklad prokazující požadovanou znalost českého jazyka musí být vydán školou, která je uvedena v seznamu škol oprávněných provádět zkoušky znalosti českého jazyka, stanoveném vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 348/2008 Sb., o výuce a zkouškách znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu na území ČR. (Seznam škol, na kterých je možno zkoušku složit, je též k dispozici na jednotlivých pracovištích MV ČR.)
- Doklad prokazující požadovanou znalost českého jazyka se nevyžaduje od cizince, který:
 - a. nedosáhl věku 15 let;
 - b. prokáže, že v průběhu 20 let předcházejících podání žádosti o povolení trvalého pobytu byl nejméně 1 školní rok nepřetržitě žákem základní anebo střední školy nebo nejméně 1 akademický rok studoval vysokou školu s českým vyučovacím jazykem anebo studijní program zaměřený na český jazyk na vysoké škole;
 - c. prokáže, že absolvoval jinou obecně uznávanou zkoušku z českého jazyka, která svou náročností dosahuje minimálně úrovně stanovené vyhláškou Ministerstva školství,

mládeže a tělovýchovy [§182a odst. 2 písm. a)], pokud je tato skutečnost Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy potvrzena;

d. prokáže, že má tělesné nebo mentální postižení, mající vliv na jeho schopnost komunikovat nebo

e. dosáhl věku 60 let.

- **První pokus vykonání zkoušky je cizinci hrazen státem**, a to na základě poukazu, který bude cizinci vystaven na kterémkoli pracovišti MV ČR. Poukaz lze cizinci vydat pouze jedenkrát.

6) *Na žádost doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů*; cizinec k žádosti o dlouhodobé vízum nebo o povolení k pobytu nepředkládá výpis z evidence Rejstříku trestů ČR, neboť pro tyto účely je MV ČR oprávněno si tento doklad opatřit samo. Pro účely řízení o žádosti o dlouhodobé vízum nebo povolení k pobytu je v některých případech požadováno, aby cizinec předložil doklad obdobný výpisu z Rejstříku trestů vydaný státem, jehož je cizinec státním občanem, a dále státy, v nichž cizinec pobýval v posledních 3 letech nepřetržitě po dobu delší než 6 měsíců. Tento doklad může cizinec nahradit čestným prohlášením, jestliže daný stát takový doklad nevydává. Tento doklad se nevyžaduje od cizince mladšího 15 let.

Náležitosti žádosti o povolení k trvalému pobytu **nesmí být starší 180 dnů, s výjimkou cestovního dokladu, rodného listu, dokladu prokazujícího požadovanou znalost českého jazyka** a fotografie cizince, pokud odpovídá jeho skutečné podobě.

Práce s klientem

Klientka dostala úplný přehled informací o podmínkách při žádosti o trvalý pobyt. Ačkoli paní splňuje již 8 let nepřetržitého pobytu na území ČR, narazili jsme při rozhovoru na několik problémů, které by neuměla sama vyřešit, proto požádala o asistenci.

- 1) Cestovní pas má klientka vietnamský, ale lhůta, která jí zbývá do vypršení jeho platnosti, jsou pouhé 3 měsíce. Je tedy nutné nejdříve vyměnit stávající pas za nový pas na **vietnamském konzulátě v Praze (Rašínovo nábřeží 72)**. Obvyklá doba pro výdej nového pasu je 1 týden.
- 2) Co se týče dokladu o zajištění ubytování, klientka v současné době bydlí u svého manžela, který si pronajímá byt. Problém se ukázal v tom, že v době svého příchodu do ČR si nechala od zprostředkovatele zajistit adresu pobytu na jiné adrese, než kde bydlela. Tento problém nastává často – když totiž Vietnamci nemají potvrzení o ubytování, obrátí se na zprostředkovatele, který jim doklad opatří s fiktivní adresou. Na takové fiktivní adrese pak mohou vykazovat pobyt třeba dvě desítky Vietnamců. Paní tedy musí nejdříve neprodleně oznámit změnu místa trvalého

bydliště na adresu, kde v současné době skutečně pobývá. K tomu stačí pouze zajít na Odbor azylové a migrační politiky MV ČR a vyplnit oznámení o změně adresy pobytu.

V případě, že její manžel má doklad o oprávněnosti užívání bytu nebo domu, již není potřeba další doklad a klientce stačí jen nájemní smlouva manžela, přestože v ní klientka není výslovně uvedena. Není nutné mít ani potvrzení/souhlas manžela s jejím ubytováním, ani souhlas pronajímatele s jejím ubytováním v daném bytě.

- 3) Doklad o zajištění prostředků k pobytu: klientka podniká na základě živnostenského oprávnění od roku 2007. To znamená, že každý rok podává daňové přiznání. Za předchozí rok již daňové přiznání podávala. Proto bude potřebovat doložit doklad z Okresní správy sociálního zabezpečení o výši zaplaceného pojistného na sociálním zabezpečení a na státní politiku zaměstnanosti za příslušné zdaňovací období.
- 4) Doklad o zkoušce z českého jazyka: jelikož klientka nespadá do skupiny cizinců, po kterých se znalost ČJ nevyžaduje, musí mít doklad o zkoušce ČJ. Paní si již vybrala instituci, kde by chtěla na jazykovou zkoušku nastoupit. Poradili jsme jí, aby si zašla na Odbor azylové a migrační politiky MV ČR požádat o poukázku, neboť první pokus (pouze první!) vykonání zkoušky hradí stát.
- 5) Doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů: tento doklad by musela mít klientka jen v případě, že po ní bude vyžádán. Pokud by byl, musela by jít opět na vietnamský konzulát a o vydání daného výpisu požádat.
- 6) Nejdůležitějším krokem je vyplnit zelenou žádost o trvalý pobyt. Má 8 stran a informace je potřeba vyplnit do detailu. Důležité je, aby informace, které uvede, byly shodné s těmi, které uvedla v předchozích žádostech o prodloužení dlouhodobého pobytu (pochopitelně s výjimkou adresy bydliště, až si zažádá o změnu).

Výsledek

Klientce jsme nabídli pomoc s vyplněním žádosti, kterou s povděkem přijala. Sama si vyřídí nový pas i změnu adresy bydliště, a vyplněnou žádost s požadovanými doklady nato podá na příslušném pracovišti OAMP.

Kauza č. 8 – Žádost o české občanství

Problém

Do poradny přichází vietnamský klient, který má trvalý pobyt na území ČR již 10 let – v ČR je od roku 1995 a povolení k trvalému pobytu získal v roce 2005. Má zde už i manželku a syna a provozuje zajišť

obchod, takže uvažuje o českém občanství. O podmínkách pro získání státního občanství byl již částečně informován, ale rád by znal konkrétní kroky k jeho realizaci.

Informační podpora

Podle zákona o udělení státního občanství ČR mohou získat občanství občané cizího státu nebo osoby bez státního občanství s trvalým pobytem na území ČR, pokud **zároveň splňují následující předpoklady:**

- **Žadatel je integrován do společnosti ČR**, zejména z hlediska rodinného, pracovního a sociálního.
- **Žadatel neohrožuje bezpečnost státu**, jeho svrchovanost a územní celistvost, demokratické základy, životy, zdraví, nebo majetkové hodnoty.
- **Žadatel splňuje následující podmínky:**

1) Žadatel má na území ČR povolen trvalý pobyt

- v případě, že **není občan státu EU, musí mít trvalý pobyt v ČR nepřetržitě po dobu alespoň 5 let** (započítává se zde i doba jakéhokoliv oprávněného pobytu na území ČR před dosažením 18 let věku)
- v případě, že **je občan státu EU, stačí mu trvalý pobyt nepřetržitě po dobu alespoň 3 let** (započítává se zde i doba jakéhokoliv oprávněného pobytu na území ČR před dosažením 18 let věku)
- nebo pokud má povolen trvalý pobyt po dobu, která společně s bezprostředně předcházejícím oprávněným pobytem na území ČR dosahuje alespoň 10 let.

Možné důvody pro prominutí podmínky 1): Žadatel má na území ČR povolen trvalý pobyt a narodil se na území ČR, nebo byl státním občanem ČR nebo České socialistické republiky, popřípadě do roku 1968 státním občanem Československé republiky nebo Československé socialistické republiky, nebo alespoň jeden z jeho rodičů je státním občanem České republiky, nebo byl po dosažení věku 18 let osvojen státním občanem ČR, nebo jeho manžel nebo registrovaný partner, se kterým žije ve společné domácnosti, je státním občanem České republiky, nebo má povolen trvalý pobyt na území ČR z důvodů humanitárních, jiných důvodů hodných zvláštního zřetele, nebo pokud je jeho pobyt na území v zájmu ČR, nebo je ke dni podání žádosti mladší 18 let, nebo je osobou bez státního občanství nebo mu byla na území ČR udělena mezinárodní ochrana formou azylu, pokud platnost rozhodnutí o udělení této formy mezinárodní ochrany trvá.

2) Žadatel se na území ČR skutečně zdržuje

Žadatel musí prokázat, že se skutečně zdržuje na území ČR alespoň v rozsahu jedné poloviny doby pobytu. Do doby se započítávají:

- období nepřítomnosti, která nepřesáhla 2 po sobě jdoucí měsíce
- období nepřítomnosti, která nepřesáhla 6 po sobě jdoucích měsíců ze závažného důvodu, zejména: těhotenství a narození dítěte, vážné onemocnění, studium, odborné školení nebo pracovní cesta

Možné důvody pro prominutí podmínky 2): Žadatel má na území ČR trvalý pobyt a zároveň jeho manžel nebo partner, s kterým žije ve společné domácnosti, je státním občanem ČR, nebo je ke dni podání žádosti mladší 18 let.

3) Žadatel je trestně bezúhonný (prokazuje žadatel, který je starší 15 let)

- Pokud se žadatel zdržuje **v ČR dobu delší než 10 let**, je nutné doložit, že nebyl v ČR pravomocně odsouzen pro nedbalostní trestní čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nebo pro úmyslný trestný čin.
- Pokud se žadatel zdržuje **v ČR dobu kratší než 10 let**, dokládá, že nebyl pravomocně odsouzen pro nedbalostní trestní čin k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nebo pro úmyslný trestný čin v ČR, ani ve státě, jehož je státním občanem (pokud nejde o žadatele, kterému byla v ČR udělena mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany) či ve státech, ve kterých v posledních 10 letech přede dnem podání žádosti pobýval nepřetržitě více než 6 měsíců po dosažení věku 15 let.

Podmínku 3) nelze prominout!

4) Žadatel ovládá český jazyk

Žadatel musí prokázat znalost českého jazyka; zkouška z českého jazyka se provádí u Ústavu jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy.

Znalost češtiny nemusí prokazovat ten žadatel, který:

- studoval alespoň 3 roky základní, střední nebo vysokou školu, na které byl vyučovacím jazykem jazyk český,
- nebo je ke dni podání žádosti mladší 15 nebo starší 65 let,
- nebo má tělesné nebo mentální postižení, které mu znemožňuje osvojit si znalost českého jazyka.

Možné důvody pro prominutí podmínky 4): z důvodů hodných zvláštního zřetele

Za rovnocenné zkoušky z českého jazyka se považují: maturitní zkouška z českého jazyka, státní jazyková zkouška z českého jazyka vykonaná na jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky, státní závěrečná zkouška, státní rigorózní zkouška či státní doktorská zkouška vykonaná na vysoké škole v rámci studijního programu uskutečňovaného v českém jazyce, zkouška z českého jazyka jako cizího jazyka pro úroveň B1 nebo vyšší, certifikovaná Asociací jazykových zkušebních institucí v Evropě (ALTE) a uskutečňovaná plnoprávným členem této asociace.

5) Žadatel má znalosti českých reálií

Žadatel musí prokázat znalost ústavního systému ČR a základní orientaci v kulturně-společenských, zeměpisných a historických reáliích ČR. Zkouška z českých reálií se provádí u Ústavu jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy. Znalost českých reálií žadatel prokazovat nemusí, pokud:

- studoval alespoň 3 roky základní, střední nebo vysokou školu, na které byl vyučovacím jazykem jazyk český
- nebo je ke dni podání žádosti mladší 15 nebo starší 65 let
- nebo má tělesné nebo mentální postižení, které mu znemožňuje osvojit si znalost českého jazyka.

Možné důvody pro prominutí podmínky 5): z důvodů hodných zvláštního zřetele

6) Žadatel v posledních 3 letech neporušil závažným způsobem povinnosti vyplývající z právních předpisů, které upravují:

- vstup a pobyt cizinců na území ČR
- veřejné zdravotní pojištění
- sociální zabezpečení
- důchodové pojištění
- zaměstnanost
- daně
- cla
- odvody a poplatky
- vyživovací povinnost vůči dítěti, které má trvalý pobyt na území ČR
- veřejnoprávní povinnosti k obci, ve které je žadatel přihlášen k pobytu, jde-li o povinnosti uložené obcí v samostatné působnosti

Možné důvody pro prominutí podmínky 6): Žadatel odstranil způsobený škodlivý následek nebo učinil účinná opatření k jeho odstranění.

7) Žadatel prokáže výši a zdroje příjmů (podmínku musí splnit žadatel starší 18 let)

Žadatel prokazuje za období posledních 3 let předcházejících dni podání žádosti:

- výši a zdroje svých příjmů
- že z těchto příjmů odvádí daň (pokud tuto povinnost neplní jiná osoba)
- splnění oznamovací povinnosti při přeshraničním převozu
- bezhotovostní převod finančních prostředků z ciziny

Podmínku 7) nelze prominout!

8) Žadatel nezatěžuje systém státní sociální podpory nebo systém pomoci v hmotné nouzi

Žadatel prokazuje, že v posledních 3 letech předcházejících dni žádosti nezatěžoval systém státní sociální podpory nebo systém pomoci v hmotné nouzi výrazně a bez vážných důvodů.

Výrazným zatěžováním systému státní sociální podpory nebo systému pomoci v hmotné nouzi se rozumí, že žadatel je převážně závislý na dávkách poskytovaných ze systému státní sociální podpory nebo systému pomoci v hmotné nouzi, pokud se nejedná o osobu, která je vyloučena z výkonu výdělečné činnosti:

- z důvodu svého zdravotního stavu
- nebo protože se připravuje na budoucí povolání
- nebo čerpá mateřskou či rodičovskou dovolenou
- nebo soustavně pečuje o jinou osobu, která je na takovou péči odkázána

Možné důvody pro prominutí podmínky 8): Z důvodů hodných zvláštního zřetele, např. žadatel nemá žádnou státní příslušnost nebo mu byla udělena mezinárodní ochrana na území České republiky formou azylu nebo doplňkové ochrany. Z jiných než zákonem stanovených důvodů uvedených výše splnění podmínek pro udělení českého státního občanství prominout nelze. K učinění výjimky není oprávněn ani ministr vnitra či jiný ústavní činitel.

Pokud žadatel splňuje tyto podmínky, může si zažádat o občanství **osobně u příslušného krajského úřadu v místě svého trvalého pobytu**. Název formuláře: **Dotazník k žádosti o udělení státního občanství České republiky**.

Z žádosti o udělení českého státního občanství musí být patrné, kdo ji podává, které věci se týká, co sleduje a kterému orgánu je určena. Dále by měla být podepsána, datována, a také je vhodné ji

stručně odůvodnit. Z žádosti dále musí být patrné, zda a z jakých důvodů žadatel žádá o prominutí splnění podmínek pro udělení státního občanství ČR.

Podle zákona musí **žadatel k žádosti předložit tyto náležitosti:**

- 1) **rodný list**
- 2) **oddací list** nebo doklad o vzniku registrovaného partnerství, nebo doklad o rozvodu nebo rozhodnutí o zrušení registrovaného partnerství, nebo úmrtní list zemřelého manžela nebo partnera
- 3) **výpis z evidence trestů** nebo jiný doklad prokazující bezúhonnost žadatele, nebo čestné prohlášení o bezúhonnosti, jde-li o cizí stát, kde žadatel v posledních 10 letech pobýval po kratší dobu; tyto doklady nesmí být starší než 6 měsíců
- 4) **životopis** zpracovaný volnou formou v českém jazyce, ve kterém budou uvedena zejména údaje o pobytu na území ČR, včetně délky zahraničních pobytů během této doby, pracovní nebo jiné výdělečné činnosti a studiu v ČR a rodinném a společenském životě
- 5) **doklad o absolvování zkoušky znalosti z českého jazyka**, základní znalosti ústavního systému ČR a základní orientace v kulturně-společenských, zeměpisných a historických realitách ČR nebo doklady, které prokáží, že v minulosti absolvoval alespoň po dobu 3 školních let základní, střední nebo vysokou školu, na kterých byl vyučovacím jazykem český jazyk
- 6) **doklady, které prokazují pobyt** žadatele na území ČR a jeho pobyty v zahraničí
- 7) **potvrzení**, která nejsou starší 30 dnů, o tom, že **žadatel nemá v evidenci daní** u orgánů Finanční správy ČR ani u orgánů Celní správy ČR evidován **nedoplatek** s výjimkou nedoplatku, u kterého je povoleno posečkání jeho úhrady nebo rozložení jeho úhrady na splátky
- 8) **doklady prokazující zdroje žadatelových finančních prostředků** sloužících k zajištění jeho životních potřeb v ČR, zejména:
 - potvrzení o tom, že je příjemcem starobního, invalidního nebo jiného důchodu
 - doklady, které prokazují příjmy manžela nebo partnera, pokud je na jeho příjmy žadatel odkázán
 - doklady, že disponuje příjmy ze zahraničí
- 9) do doby nabytí účinnosti právní úpravy zřízení jednoho inkasního místa žadatel o udělení státního občanství ČR připojí k žádosti rovněž **potvrzení, že nemá nedoplatek na pojistném** na sociální zabezpečení evidovaný u příslušného orgánu sociálního zabezpečení a nedoplatek na pojistném na veřejné zdravotní pojištění evidovaný u příslušné zdravotní pojišťovny.

- **Žadatel, který studuje nebo v minulosti na území ČR studoval, k žádosti dále připojí:** potvrzení o studiu nebo poslední školní vysvědčení nebo jiné doklady prokazující studium.
- **Žadatel, který v ČR vykonává nebo vykonával závislou práci, k žádosti dále připojí:** potvrzení o svém zaměstnání včetně informace o výši příjmu, pracovní smlouvy nebo potvrzení o zaměstnání, případně další podklady prokazující pracovní aktivity žadatele, kterým se v ČR v minulosti věnoval.

Poplatky: Za udělení státního občanství ČR se hradí správní poplatek ve výši 2 000 Kč v případě dospělého žadatele, v případě nezletilého žadatele a žadatele, který je azylantem, se hradí správní poplatek ve výši 500 Kč. (Správní poplatek se hradí pouze v případě kladného vyřízení žádosti, tj. v případě vydání **Listiny o udělení státního občanství České republiky**.)

Lhůty: Úřad příslušný k podání žádosti zašle žádost o udělení státního občanství ČR do 30 dnů Ministerstvu vnitra, které o ní následně rozhodne ve lhůtě 180 dnů ode dne, kdy je mu žádost doručena.

Státní občanství ČR se nabývá dnem složení státoobčanského slibu. Při složení státoobčanského slibu je žadateli předána Listina o udělení státního občanství České republiky. Děti mladší 15 let státoobčanský slib neskládají. Dítě nabývá státní občanství ČR udělením dnem, kdy jeho zákonný zástupce převezme Listinu o udělení státního občanství České republiky pro dítě.

Státoobčanský slib se skládá veřejně a slavnostním způsobem před ředitelem krajského úřadu (v hlavním městě Praze před tajemníkem úřadu městské části Praha 1 až 22), nebo před jím pověřenou osobou. Žadatel může složit státoobčanský slib nejpozději do 12 měsíců ode dne, kdy mu byla výzva ke složení státoobčanského slibu doručena. Pokud státoobčanský slib v této lhůtě nesloží, ministerstvo usnesením řízení zastaví a rozhodnutí o udělení státního občanství ČR zruší.

Práce s klientem

S klientem musí být procházeny podrobně všechny podmínky k podání žádosti o české občanství, jednak aby se interkulturní asistent seznámil s klientem a jeho zázemím za účelem vhodného a efektivního poradenství na míru klientovi, jednak aby se na straně klienta zamezilo případnému nepochopení či špatnému pochopení daných podmínek a náležitostí.

Na základě rozhovoru o jeho životě v ČR vyplynulo, že žadatel základní předpoklady splňuje - je integrován do české společnosti z hlediska rodinného, pracovního i sociálního: má v ČR rodinu (jeho

syn se v ČR narodil), pracuje a podniká jako OSVČ, ve volném čase chodí s českými přáteli na ryby, bydlí v bytě mezi českými sousedy, zná sociální problémy ve svém okolí i městě, kde bydlí. Je také politicky angažovaný a občas diskutuje s přáteli o politice, nicméně nikterak neohrožuje bezpečnost českého státu.

Splňuje také podmínku 1), neboť má již nejméně 5 let trvalý pobyt, rovněž podmínku 2), kdy po sečtení doby pobytu na území vyšlo najevo, že klient byl mimo ČR celkem jen 5x, vždy jen jeden měsíc. Taktéž podmínku 3) splňuje, neboť doposud kromě pár drobných dopravních přestupků nespáchal žádný jiný trestný čin úmyslný ani neúmyslný.

K podmínce 4) znalosti češtiny – klient mluví dobře česky, a tuto znalost bude moci prokázat vysvědčením ze základní školy nebo ze středního odborného učiliště, kterými prošel v ČR. Nemusí tudíž absolvovat jazykovou zkoušku na Ústavu jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy.

Největší problémy má většina cizinců s podmínkou 5) znalost českých reálií. Náš klient má to štěstí, že u nás studoval více než podmínkou stanovené 3 roky školy, na které byl vyučovacím jazykem jazyk český, tudíž opět nebude muset skládat zkoušku, jen prokázat studium vysvědčením.

Klient je toho názoru, že splňuje i podmínku 6) povinnosti vyplývající z právních předpisů. Pokud by se přece nějakého přestupku dopustil, může mu být prominut jen v případě, že způsobený škodlivý následek odstranil nebo učinil opatření k jeho odstranění.

Podmínka 7) prokazování výše a zdroje příjmů je povinná a nelze ji prominout. Tuto podmínku klient musí prokázat, protože je mu více jak 18 let. Obecně je potřeba doložení výše a zdroje svých příjmů, že je z těchto příjmů odváděna daň (pokud tuto povinnost neplní jiná osoba), splnění oznamovací povinnosti při přeshraničním převozu, bezhotovostní převod finančních prostředků z ciziny. Náš klient bude tuto podmínku dokazovat daňovým přiznáním, protože je již 5 let OSVČ.

U podmínky 8) výrazné zatěžování systému státní sociální podpory nebo systému pomoci v hmotné náš klient vzpomněl, že před lety pobíral příspěvky na bydlení. Bylo mu tedy doporučeno, aby si ještě přesně ověřil, zda to bylo, případně bude minimálně 3 roky do doby, kdy si bude chtít žádost o udělení občanství ČR podat.

Následně bylo s klientem probráno dodání dokladů k žádosti. Pokud klient má nebo získává některá potvrzení od vietnamských úřadů, musí být opatřeny vyšším ověřením (superlegalizační doložkou, Apostilou – obdrží na základě žádosti na vietnamském konzulátě v Praze), a klient je také musí nechat úředně (soudně) přeložit do češtiny.

Klient se ještě pozastavil nad výpisem z trestního rejstříku, dotázal se, jak výpis z trestního rejstříku získat? Nejjednodušší je dojít si na přepážku **Czech POINT** na poště a potvrzení si nechat vystavit na

počkání za správní poplatek 100,- Kč. Povinnými údaji pro vydání výpisu jsou základní identifikační údaje (jméno, rodné příjmení, nynější příjmení, rodné číslo, státní občanství) a údaje týkající se narození žadatele (stát, okres, obec, případně datum narození u cizince, který nemá přiděleno rodné číslo). Pro vyhotovení výpisu z rejstříku trestů je nutné předložení dokladu totožnosti, tj. v případě klienta platný cestovní pas nebo identifikační doklad nebo průkaz o povolení pobytu.

Klient byl rovněž připraven na to, že Ministerstvo vnitra si může vyžádat i další doklady týkající se například jeho pracovní a podnikatelské činnosti (pracovní smlouvy, výpisy z obchodního rejstříku, živnostenské listy, daňová přiznání aj.), veřejného zdravotního pojištění a plnění povinností na úseku daní, odvodů, poplatků a sociálního zabezpečení.

Nakonec byl klient upozorněn, že může podat společnou žádost o udělení českého státního občanství s manželkou; rovněž mohou zahrnout do své žádosti o udělení českého státního občanství i dítě mladší 18 let. Formuláře obdrží u krajského úřadu, v Praze u úřadu městské části, v níž má klient hlášený trvalý pobyt; zde také žádost o občanství podává. Pokud mu bude vyhověno a nabývá české občanství, uhradí správní poplatek ve výši 2000 Kč a obdrží Listinu o udělení státního občanství České republiky.

Výsledek

Klient se po tomto poradenství rozhodl vyzvednout si příslušný formulář a zvážit své možnosti, popřípadě požádá o další poradenství, pokud by si přece jen nevěděl s některým z kroků žádosti rady.